PARTİZAN

- **Devrimci birlik üzerine bir daha**
- **Genel olarak köylü meseleleri üzerine**
- **İki tarafsız devrim örneği**
- **Proletarya sosyalizmi hatalar ve sapma eğilimleri hakkında**

EYLÜL 1970

SAYI : 2-6

PARTİZAN - SAYI: 6 - EYLÜL 1970

İÇİNDEKİLER:

DEVRİMCİ BİRLİK ÜZERİNE BİR DAHA

■

PROLETARYA SOSYALİZMİ HATALAR VE SAPMA EĞİLİMLERİ HAKKINDA (II)

■

İKİ TARAFSIZ DEVRİM ÖRNEĞİ

■

GENEL OLARAK KÖYLÜ MESELELERİ ÜZERİNE

■

Dizgi - Tertip:
Yüksel Matbaası
Tel : 26 54 59 **İstanbul**

■

Baskı :
Ahmet Sarı Matbaası

■

Kurucular Adına Sahibi :
Mehmet SARISÖZEN
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Güray Tekin ÖZ
Yönetim Yeri :
Sekbanbaşı Sok. Manolya Ap. Daire 3
Beyazıt - İSTANBUL

■

Abone Şartları :

Yıllık	**25 lira**
Altı Aylık	**12 lira**

İlân Şartları :

Tam sayfa	**1000 lira**
Yarım sayfa	**500 lira**
Çeyrek sayfa	**250 lira**

■

İstanbul Dağıtımı :
Fuat Büte . Ankara Cad. No. 34
Tel : 27 89 49

- **Dergimiz baskıya girerken TİP Genel Merkezinin saldırıya uğradığını öğrendik. Henüz yeterli bilgi edinilememişse de olayın çirkinliği ortadadır.**
  1 — Bu saldırı merkezci kliği değil bütün parti kitlesini hedef almıştır.
  2 — Bu saldırı merkezci kliği güçlendirmiş, tutarlı parti içi mücadeleyi önemli ölçüde silâhsızlandırmıştır.
  3 — Tahrikler ne ölçüde gerçek olursa olsun, kendine sosyalistim diyenlerin provokasyonlarına âlet oldukları iddiası ciddiye alınamaz.
  Bu olayı şiddetle kınar, ideolojik mücadelede şiddete yer olmadığını bir kere daha hatırlatırız.
- **Dağıtımla ilgili bir mecburiyet yüzünden geçen sayımız 5/1 olarak çıktı. Asıl sayımız değişmiyor.**
- **Abone havalelerinin; Güray Tekin ÖZ, Sekbanbaşı sok. Manolya Ap. Daire 3 Beyazıt - İstanbul adresine gönderilmesi gerekiyor.**
- **Geçen sayılarımızda şu yazılar yer aldı:**

Sayı : 1 —
TİP İstanbul İl Kongresi ve tutumumuz. (PARTİZAN)

Sayı : 2 —
İşçilerin Devrimci siyasetine ve proleter sınıf temeline doğru (M. Tuna)
Ana Devrimci görev, Ana Devrimci göreve giden yol ve âcil meselemiz hakkında (A. Murat)
Alibeyköy sanayi bölgesindeki anket çalışması ve gözlemler.

Sayı : 3 - 4 —
Ya Devrim, ya Karşı Devrim; tarafsız devrime yer yok (PARTİZAN)
Türk - İş Kongresi; devrimci sendikalar ve görevlerimiz üzerine. (İsmet Akıncı)
Proletarya sosyalizmi, hatalar ve sapma eğilimleri hakkında (I) (A. Murat)
İzsal grevi anketi ve gözlem sonuçları. (E.Uyar)

Sayı : 5 —
Proleter sosyalist hareketimizin bugünkü meseleleri (PARTİZAN)
Sınıf sendikacılığını yok etme çabası ve faşizm (İ. Akıncı)

- **Birinci sayımız kalmamıştır, diğer sayılar aynı fiata gönderilir .**

Haziran ayındaki «Büyük İşçi Direnişi» üzerine ilân edilen Sıkı Yönetim üç ayını tamamlamış bulunuyor. İşbirlikçi sınıfların işçiler ve devrimciler üzerinde bir baskı aracı olarak kullandıkları ve bu yolla kitlelerdeki devrimci atılımları önleme yoluna gittikleri sıkı yönetim ömrünü doldurmuştur. Ancak işçi sınıfının ve genel olarak devrimci mücadelenin sıkı yönetim sonrası gelişmelerine karşı işbirlikçi A.P. iktidarı kendince gerekli gördüğü tedbirleri alma yönünden çalışmalara girişmiş ve İstanbul Valiliğinde yapılan toplantılarda Huzur Plânları (!) hazırlanmıştır. Toplum olaylarını önceden haber alma ve önleme adı verilen bu Amerikancı metodların ilk safhası açıklanmış ve Toplum Polisi sayısının 10.000 e çıkarılacağı, emniyet kuvvetlerinin Jandarma birlikleri ile takviye edileceği bildirilmiştir. Emperyalizme ve gerici sınıflara karşı verilen mücadelenin yoğunlaşması ve geniş kitleleri içine alması karşısında, ihaneti belgelenmiş hainlerin düştüğü telâş açıkça görülmektedir. Sendikalar kanununda değişiklik yapan tasarılar, huzur plânı (!) uygulamaları, arkasından yeni baskı ve terör kampanyalarını getireceği muhakkaktır. Ancak halkımızın bağımsızlık ve demokrasi kavgasını kanlı ve en sert biçimde bastırma yolunda girişilmiş bu çabalar neticesiz kalmaya mahkumdur. Halkların bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi yok edilemez. Emperyalizmin dünyanın her yanında işbirlikçi hainlerle birlikte işçi sınıfına ve onun müttefiki devrimci güçlere karşı giriştiği saldırı hiçbir zaman kendisinin yani emperyalizmin kesin yok oluşunu önleyememektedir.

İŞÇİ SINIFININ MÜCADELESİ DURMAZ, GELİŞİR- ve GÜÇLENİR

Sıkı Yönetim şartları içinde de bazı fabrikalarda yer yer direnişlerin ortaya çıktığı ve genel olarak üretimin bütün fabrikalarda düştüğü görülmüştür. Ancak sıkı yönetimin ve ona dayanarak işbirlikçi patronların işçiler üzerinde kurduğu baskı işçilerin işten atılmalara ve haksız tutuklamalara karşı yoğun mücadele vermelerini önlemiştir. Diğer yandan toplu sözleşme görüşmelerinin doğurduğu anlaşmazlıkların had safhaya ulaştığı şu sırada, İstanbul ve İzmit bölgesinde Sıkı Yönetimin varlığı, görüşmelerin sonuçları üzerinde açık etkisi olmaktadır. İşçilerle işverenler arasındaki anlaşmazlıklarda Sıkı Yönetimin tarafsız (!) kalacağının ilân edilmesine rağmen, General Elektrik ve Vinylex fabrikalarında toplu sözleşme görüşmelerinin doğurduğu anlaşmazlıklar sonunda işverenler toplu halde işçileri fabrikadan uzaklaştırmışlardır. Sıkı Yönetim ve genel olarak ordunun, işçi ve diğer halk sınıflarıyla işbirlikçi sınıflar arasındaki çatışmada tarafsız kalması mümkün müdür? Devlet, sınıflar arası çatışmada sınıflarüstü kalabilir mi? Lenin, II. Enternasyonal oportünistlerine karşı yürüttüğü mücadelede bu konuya ilişkin devrimci çözümleri getirmiştir. (1)

Orduyu oluşturan unsurların sınıf yapısı genel olarak küçük burjuva sınıf karakterini taşır. Dünyanın her yerinde ise küçük burjuvazi bir yanıyla emperyalizmle uzlaşıcı, diğer yanıyla da millici, devrimcidir. Mücadelenin değişik dönemlerinde bazan teslimiyetçi, bazan da devrimci yanı ağırlık kazanır. Proleter Sosyalistlerinin takınacakları doğru devrimci tavır, ise, genel olarak küçük burjuva sınıflaması içinde yer alan asker zümreyi, mücadele-birlik- mücadele ilkeleri içinde antı-emperyalist, demokratik mücadele içine kazanmak için çalışmak ve bu yolda doğru taktikleri uygulamaktır. Ancak mücadele ile kazanılmış bir birlik, en sağlam bir birlik olacaktır.

Türkiye'de proleter sosyalist hareket içinde bu konuya ilişkin tartışmalar kısır çekişmelerden uzak, sosyalizmin evrensel ilkelerine sıkı sıkıya bağlı ve sosyal pratikte yansımasını bulan doğru görüşler çerçevesinde olmalıdır.

Sıkı Yönetim mahkemelerindeki yargılamalar büyük bir keşmekeşlik içinde devam etmektedir. Avukatlarca sıkı yönetimin anayasaya aykırı olarak ilân edildiği, mahkemelerin gene Anayasa ya aykırı ve usulsüz olarak kurulduğu yolundaki iddialar ciddi (!) görülmeyerek reddedilmiş ve işçiler peş peşe cezalandırılmıştır.

İşçi sınıfının sarı sendikalara karşı yürüttüğü mücadelenin geniş işçi kitlelerini kucaklaması karşısında telaşa kapılan Amerikan beslemesi TÜRK-İŞ yöneticileri tabandaki huzursuzluğu ve kaymaları önlemek için iktisadî devlet teşekküllerinde çalışan 150.000 işçiyi greve sokacaklarını reklam niteliğindeki haberlerle ilan etmişlerdir. Fakat Türk-İş yöneticileri ile Bakanlar arasında gizli odalarda yapılan pazarlıklar sonunda yalnızca şeker ve gıda - iş kolunda birkaç gün süren grevler yapılmış ve bundan öncekiler gibi Türk-İş'in bu «büyük grev!» hareketi de anlaşmalı olarak sona erdirilmiştir.

Ağustos Eylül ayında genel olarak işçi hareketlerinin Türkiye ölçüsünde yaygınlık kazandığı, sen-

dikal mücadelenin hızlandığı görülmüştür:

Gölcükte, Belediye ile Merkez İşçi Sendikası arasındaki toplu sözleşme görüşmelerinin çıkmaza girmesi üzerine 54 fen ve temizlik işçisi greve gitmiştir.

Kocali Türk kablo fabrikasında iki işçinin sendikal mücadele sonunda işten atılması sonunda işçiler direnişe geçmişlerdir.

İskenderun'da toplu sözleşme görüşmelerinde çıkan anlaşmazlık bütün fırın işçilerinin greve gitmelerine yol açmıştır.

Winyleks fabrikasında çalışan 300 işçi iki işçi temsilcisinin işten atılması nedeniyle 20 Ağustosta direnişe geçmişlerdir. Haziran ayında İdeal lasttikişten ayrılan ve DİSK'e bağlı Lastik-İş'e geçen Winyleks işçileri yeni toplu sözleşme görüşmelerini Lastik İş Sendikasıyla yapılmasını istemişlerdir. Ancak işveren işçilerin bu yoldaki isteklerini kabule yanaşmadığı gibi 2 işçi temsilcisini de şyerinden uzaklaştırmıştır. Bu nedenle başlayan direniş sonunda işveren 105 işçiyi daha işten atmış ve yerlerine yeni işçi almıştır. Bölge Çalışma Müdürlüğünün 105 işçinin ihbarsız ve tazminatsız olarak işten atıldığı yolunda karar verdiği Winylex'te anlaşmazlık devam etmektedir.

Adanada Genel İş'e bağlı 1500 işçi zamları protesto etmek için açlık grevine başlamışlardır.

Otomarsan Fabrikasında Maden İş ve Metal İş'e bağlı işçiler arasında çıkan çatışma sonunda Maden İş üyesi 64 işçinin işine son verilmiştir. Toplu sözleşme yetkisini elinde bulunduran Maden İş Sendikasından işçilerin ayrılması ve Metal-İş'e geçmeleri için işçilere polis vasıtasıyla baskı yapılmaktadır.

Pilma Tudor Fabrikasında çalışan işçiler toplu sözleşme görüşmelerindeki isteklerinin kabul edilmemesi üzerine grev kararı almışlardır.

Samsun Azot Sanayi tesislerinde çalşan 240 işçi ücretlerin attırılması için grev yapmışlardır.

Lastik iş'e bağlı İzmit Good Year fabrikasında toplu sözleşme görüşmeleri anlaşmazlıkla sonuçlanmıştır.

Halen birçok iş yerinde toplu sözleşme görüşmele rinden doğan uyuşmazlıklar devam etmekte, yeni grev kararları alınmaktadır.

Sarı sendikaların ve patronların büyük gayretlerine rağmen işçi sınıfı azimle sarı sendikalar çemberini zorlamakta, ondan kurtulma yolunda mücadele etmektedir. Nitekim bunun en son somut örneği İzmir Aliağa Rafinerindeki grevde görülmüştür. Bu grev hareketi devrimcisi YİS (Yol işçileri Sendikası) başkanı Necmettin Giritlioğlu'nun kalleşce öldürülmesi ile sonuçlanmıştır. İşveren Çavuşoğlu-Kozanoğlu firmasında çalışan 500 işçi topluca sarı sendika TYOİŞ'den (Türkiye oYl İşçileri Sendikası) çıkarak YİS'e geçmiş ve toplu sözleşme görüşmelerinin yeni sendika ile yapılması için greve gitmişlerdi. İşverenlere yakın olduğu iddia edilen bir şoför grev günü Necmettin Giritoğlu'nu grev yerinde kurşunlamıştır. Böylece, bir tertip sonunda işçi sınıfı bir yiğidini daha şehit vermiştir. Fakat işçi sınıfının ve bütün halkımızın devrimci mücadelesini dur durmak için işbirlikçilerin kurşunu ve barutu yetmi yecektir.

İşçi sınıfının hareketi yeni açılımlar beklerken, kırlardaki köylü hareketlerinin alanı da gittikçe genişlemektedir. Köylü hareketlerinin gelişimi üzerine diğer safyalarımızda ayrıntılı olarak durulmaktadır. Şehirlerde ve kırlarda gelişen mücadele işçi-köylü ittifakının temellerini hazırlamaktadır. Ve bu temel ittifak giderek bütün halk sınıflarını kucaklayarak proleter sosyalist hareketimizi anti-emperyalist, demokratik hedeflerine ulaştıracaktır.

DEVÜALSYON İŞÇİ VE KÖYLÜLER ÜZERİNDEKİ BASKIYI ARTIRACAKTIR

Ağustos ayı can çekişen işbirlikçilerin bir dizi ekonomik tedbirlerine sahne olmuştur. Her geçen gün emperyalizme bağımlılığı biraz daha artan ekonominin çöküşünü durdurma yönünde alınan bu tedbirler neticede yine halkımızın çıkarlarına ters düşmüştür. 25 yılda üçüncü kez ilân develüasyonla işçi ve köylülerin satın alma gücü biraz daha azalmış, kit lelerin artan sefaleti yanında işbirlikçi ithalat ve ihracatcılar, montajcılar develüasyondan sonra gene karlı çıkmışlardır. Develüasyonun kerametleri üzerine methiyeler düzen burjuva iktisatçılarının iddialarının tersine ne ihracatta kesin bir artış olacak ne de ithalat belli oranda düşecektir. Çünkü yabancı ülkelerin ihracat mallarına olan talepleri sınırlıdır. Kaldı ki ihracatta bir talep artışı olsa, bile, geleneksel ihraç malları sayılan tarım ürünlerinde üretimi artırmak modern tarım teknelojisini uygulamayı gerekli kılmaktadır. Bu ise yeni yatırım kaynaklarına ihtiyaç gösterdiğinden, mevcut ekonominin gücünü aşmaktadır. Ayrıca develüasyon sonundaki fiat artışları bu malların yabancılar için doğurduğu nisbi fiat ucuzluğunu da ortadan kaldırmaktadır. Hacminin % 95'i montaj ve ambalâj sanayii ile ilgili olan ithalâtta ise zaten kısılma söz konusu olamaz. Aksi halde montaj sanayii krize girecek, bu durum ise bozuk ekonomiyi yeni çıkmazlara sokacaktır.

Develüasyon mal ve hizmetlerdeki maliyeti yükselteceğinden piyasada açık fiat artışları olacaktır. Nitekim develüasyonun hemen sonrasında zincirleme fiat artışları başlamış, A.P. iktidarının sözde yakınmalarına rağmen halkın zorunlu ihtiyaç maddelerine zam gelmiştir.

Ellerinde stok mallar bulunduran tüccar ve sanayiciler, develüasyonun nimetlerinden böylece yararlanmışlardır. Zaten develüasyonu daha önceden haber alan iktidar yakını kimseler merkez bankasından ve diğer bankalardan milyonlarca liralık döviz ve kredi çekmiş ve bu paraları develüasyon sonrasının vurgun yollarında kullanmışlardır. Bu durum, kaçınılmazdır ve şüphesiz dışa bağlı az gelişmiş kapitalizm şartları içinde eğemen sınıfların ekonominin gelişimlerin kendi çıkarları yönünde kullanmaları doğaldır.

DEVRİMCİ BİRLİK ÜZERİNE BİR DAHA

M. TUNA

Türkiye işçi sınıfının ve emekçi yığınlarının her gün artan kitle hareketleri karşısında, bu hareketleri belli bir program, belli bir strateji ve belli taktikler ile siyasal hedeflere yöneltmek «parti»nin işidir. Bugün artık parti sorununu susarak geçmek, fakat aynı zamanda kitle hareketlerini yöneltme iddialarında bulunmak, devrimci kadroların pasifleşmesine yol açan bir tutum olarak mahkûm edilmiştir. Parti olmayan, hattâ olamayacak olan zümrelerin veya yayın organlarının «önderlik» iddialarını ciddiye almak mümkün değildir. Bu türden iddiaları yayanlar, parti meselesini ne kadar dillerine dolarlarsa dolasınlar, aslında, anti-partidirler. Kitle hareketleri içinde aktif olmak başka şeydir, bu kitle hareketlerini devrimci taktiklerle, belli bir stratejik hedefe yöneltmek, bunlara siyasal öz kazandırmak, proleter sosyalist ideolojiyi hâkim kılmak başka şeydir. Bunlar partinin üstesinden geleceği görevlerdir. Kendine sosyalistim diyenin, kitle eyleminin önüne geçmesiyle, ne işçi sınıfının öncülüğü sağlanır, ne de devrime ulaşılır. Mesele, parti meselesidir ve bu parti yalnızca lâfta değil, varlığının bütün kökleriyle sınıfına sıkı sıkıya bağlı olan partidir, proletaryanın partisidir.

Türkiye'nin yarı sömürge bir ülke oluşu, emperyalizmin bir halk savaşı ile yenileceği gerçeği, anti emperyalist ve demokratik devrimin artık özde milli burjuvazinin değil, geniş köylü yığınlarının maddi çıkarlarını ilgilendirdiği v.s. şeklindeki gerekçeler bu partinin sınıf temelinin değişmesine yol açmayacağı gibi, partinin teşkilâtlanma alanında da değişmeye yol açmaz. Parti ne köylünün de öncü müfrezesi olur, ne de kırlardan, şehirlere doğru örgütlenir. Parti proletaryanın öncü ve örgütlü müfrezesidir ve de partinin yayılma alanı başta sanayi proletaryasının bulunduğu şehir varoşları, fabrikalar ve giderek kırlık alanlardaki tarım proleterlerinin ve diğer geniş kitlelerin arasıdır. Partinin bu sırayla örgüt-

→

Develüasyon enflasyonist baskıların sonunda alınmış bir karardır ve bu kararın alınmasında yabancı ülkelerin özellikle Amerikanın ve AET'in büyük ölçüde etkisi olmuştur. Devamlı bütçe açığı içinde olan ve yatırımları gerçekleştirmek için dış kaynakları gerektiren Türkiye ekonomisi, bütçe açığını kapatamama ve yabancı kredileri alamama tehlikesi içinde bulunmaktaydı. Paranın dış piyasadaki değer farkları yüzünden AET ve AİD'de talep edilen kredilerin ancak yarısı alınabilmiş ve yabancı ülkeler paranın değerini düşürme yolunda A.P. iktidar kliğine devamlı baskıya girişmişlerdi. Nitekim develüasyonun hemen sonrası verildiği bildirilen 1 milyar dolarlık yabancı kredi develüasyonun nimeti olarak ilân edilmiştir.

Develüasyondan sonraki fiat artışları yeni enflasyonist baskılar getirecektir. İşbirlikçi sınıflar yeni ekonomik ve politik buhranlara sürüklenecektir.

Fiat artışları işçileri ve halkımızı huzursuz etmektedir. Devalüasyon işçilerin ücretlerinde fiilî bir düşme yaratmıştır. Toplu sözleşme görüşmelerinde yeni asgari ücret ayarlamaları ve genel olarak ücret artışları talep edilecektir. Bu nedenle önümüzdeki dönem işçilerin mücadelesinin ekonomik ve demokratik talepler çerçevesinde Türkiye ölçüsünde yaygınlık kazanacağı muhtemeldir. Diğer yandan tarım ürünlerinin taban fiatlarındaki artış, diğer malların fiatlarındaki artışla orantılı olmadığından bir müddet sonra köylülerin, taban fiatlarının artmasıyla ellerine geçen miktarı ortadan kaldıracaktır.

İşte işbirlikçilerin buhranını derinleştirecek yeni durum budur. Buna karşı işbirlikçilerin yeni baskı ve terör kampanyalarına gireşecekleri kesindir. Ancak bu saldırganlıkları onların yıkılışlarına biraz daha yaklaştıracak, halkımızın mücadelesini ise biraz daha güçlendirecektir. Proleter sosyalist hareketimizin örgütlü ve disiplinli bir hareket haline dönüşmesiyle kitlelerin somut istekleri, sistemli olarak tekrar kitlelere yansıyacak, bağımsızlık ve demokrasi yolunda halkımız güçlü adımlar atacaktır. Mücadele içinde, tek devrimci sonuna kadar devrimci işçi sınıfı ideolojik politik ve örgütsel öncülüğü sağlayarak bütün halkımızın gerçek çıkarlarını temsil edecek ve kitlelere gerçek çıkarları yönünde somut hedefler gösterecektir.

Mücadelemize proleter sınıf temeli kazandıralım.

İşçi sınıfının mücadelesini partileşme yolunda geliştirelim

Köylülerin demokratik mücadelelerinde onlara öncülük edelim.

Amerikancı faşizmin sinsi adımlarını halkımıza teşhir edelim.

(I): Lenin, Devlet ve İhtilâl.

lenmesi, onun, geniş köylü yığınlarına rehber olmasını engellemez, tersine, bu köylü yığınlarına, proletarya gibi sonuna kadar devrimci bir öncü kazandırarak, devrimin zaferini mümkün kılar.

Kaldı ki, Türkiye işçi sınıfı pek çok yarısömürge ülkenin işçi sınıfına oranla en gelişmiş en güçlü işçi sınıfıdır. Bu sınıf gücünün, şehirlerin emperyalizmin doğrudan silâhlı kontrolüne girmesiyle bir anda etkisiz kalabileceğini sanmak, aslında işçi sınıfına ve devrime güven duymamak olur. Türkiye işçi sınıfı, Türkiyedeki kapitalizmi (fabrikalarıyla, bankalarıyla ve ablak süratli işverenleriyle) tehdit etmektedir ve onun bağrında patlamaya hazırdır. Unutmayalım ki, işbirlikçi kapitalistin ateşle oynarken hesaba katacağı ilk güç işçi sınıfımızdır ve biz bu sınıfın yenileceğine, emperyalizmin ve işbirlikçilerin hesaplarının doğru çıkacağına inanmıyoruz.

Evet, Türkiye sosyalist siyasî hareketinin, Türkiye işçi sınıfının ve bütün emekçi sınıfların kaderi parti meselesinin çözümüne bağlıdır ve bu noktada, küçük burjuva kişiselliğine, hizipçiliğine ve hele keyfiliğe ve maceraya yer yoktur.

Türkiye'de işçi sınıfını gerçekten temsil eden bir parti yoktur demek, tek başına hiç bir manâ ifade etmez. Ne yapmalıyız sorusunun cevabı verilmelidir.

YENİ BİR PARTİ ÇÖZÜM MÜDÜR?

Yılardır TİP içinde gelişen devrimci muhalefetin, parti dışı devrimcilerle ittifakından doğan gücü nerede kullanılacaktır? Yine TİP içinde mi? Yoksa, yeni bir parti kurmak yolunda mı? Olaylar hızla bu soruya en açık, kaçamaksız cevabın verilmesini zorunlu kılmaktadır.

Bize göre, bugün Türkiye sosyalist hareketi içinde yer almış guruplardan hiçbiri, işçi sınıfını gerçekten temsil edebilecek bir partiyi oluşturma imkân ve yeneğine sahip değildir. Şu anda hiç bir gurup, kendi içinden yeni bir gurubun doğmayacağını garanti edemez. Ve artık alem bilmektedir ki, bugünkü bölünmeler arınma değil, parçalanmadır, mutlak önüne geçilmesi gereken bir arazdır. Kaldı ki, bütün bölünmelerde başrolü oynayan küçük burjuva sınıf temeli açısından, guruplardan hiçbiri arınmamıştır, hiç biri proleter sınıf temeline sahip bir parti oluşturma imkânına ulaşmıştır. v.s. v.s. Bu noktalardan hareketle diyebiliriz ki, yeni bir parti, en nihayet siyasal bir gurubun çıkarlarını temsil etmekten başka (bu şartlar altında) sosyalist harekete hizmete bulunamaz. 'Yeni bir parti' çeşitli yönlerden bakıldıkta maceracılıktır ve adı nekadar parti olursa olsun son tahlilde hizipçiliktir.

Yeni bir sosyalist partinin kurulması TİP'i, yani çok sayıda samimi partilileri merkezci kliğin eline teslim etmek, TİP platformunda sapmalarla mücadeleyi bırakmak anlamına gelir, devrimci olmayan sonuçlar doğurur.

Devrimci partili güçleri yine partinin içinde ve partinin işçi sınıfını gerçekten temsil edebilecek bir örgüt haline getirmesi yolunda kullanmak meselesine geçmeden kısaca bir noktayı açmakta yarar vardır: Türkiye sosyalist siyasi hareketi içinde yer alan bazı guruplar TİP il ve ilçe kongrelerinin sonuçları karşısında ya umutsuzluğa ya da kızgınlığa kapılarak, ciddî çalışmalardan (TİP içinde) vazgeçmişe benzemektedirler. Bu guruplardan bir tanesi, TİP İstanbul İl Kongresini kazanmak uğruna bir dizi hatayı göze almışken, aylardır kendi yönetimlerinde olan bu büyük il'de bırakalım TİP İstanbul İl'i mihverinde devrimci eylem birliğini, kendi guruplarının yaygınlaşması meselesinde bile elle tutulur bir mesafe alamamış ya da bu yolda çaba harcamamıştır. Günlük parti görevlerinin bile (meselâ, ilçeler arası bağlantı sağlamak, hangi görüşte olursa olsun üyeleri belli işlerde görevli kılmak gibi) yerine getirilmediği bu il, işçi sınıfının en yoğun olduğu bölgededir ve bazı arkadaşlar, ilçelere (çeşitli eylemler sırasında ilişki kurulan) işçilerin üye kaydedilmesi karşısında, bunların neticede oportünizmin eline teslim olacağı gerekçesiyle itiraz etmekte, karamsar bir tutum takınmaktadırlar.

Meselemiz, TİP'in işçi sınıfına lâyık bir örgüt olması yolunda sabırla çalışmak ve Türkiye işçi sınıfının oportünizme âlet olmayacağını bilerek cesaretle savaşmak, partiye proleter sınıf temeli kazandırmaktır.

TİP BİZİM PARTİMİZDİR

Biz yeni kuşağın sosyalistleri, TİP çatısı altında yetiştik ve işçi sınıfı davasına, yüce sosyalizm davasına bu parti içinde hizmet ettik. İdeolojik, politik düzeyimizin eksikliği, içinde bulunduğumuz küçük burjuva ortamı ve parti yönetici kliklerinin oportünist telkinleriyle pek çoğumuz uzun veya kısa bir zaman yanlış çizgiler izledik.

Bununla birlikte, bugün bulunduğumuz çizgiye yine parti içi deneylerle vardık. Kendimizi yine parti içinde sınamaktayız. Türkiye sosyalist hareketine katılmış nice insanın durumu böyledir. Ve TİP bu insanların, hepimizin ortak eseridir. Bu eser karşısında ne kadar

irkilirsek irkilelim, onu düzeltmek, adına lâyık parti haline getirmek yine bizlere düşer. Bu görev savsaklanamaz. Devrimci Birlik ile partimizi yeniden canlandırmak ve buradan proletaryanın öncü ve örgütlü müfrezesine ulaşmak, bugünün devrimcisinin acil ve ana görevidir.

Türkiye İşçi Partisi içinde proletarya sosyalizmine inanmış bütün kadrolar ve guruplar proletaryanın öncü ve örgütlü müfrezesi yolunda ilk adım olarak devrimci birliklerini sağlamalıdırlar. Partinin bütün devrimci gücünü harcayan, onu barışçı, burjuva parlamentarist uzlaşmacı bir batağa sürükleyen merkezci kliğe karşı, aslında son derecede dar olan ve kendi içinde bile bütünleşmemiş bu kliğe karşı bütün güçler birleşmelidirler.

Bütün guruplar kendi hatalarını en açık bir şekilde kitle önünde düzeltmek alçak gönüllüğünü göstermeli, böylece, saflara hakim olan güvensizlik sisleri dağıtılmalıdır. Bir fetiş haline getirilen Milli Demokratik Devrim telrimi karşısında şartlandırılmış nice yürekli militanın Devrimci Birlik'teki doğal yerini alması bu suretle sağlanacaktır. Merkezci dar kliğin «Büyük Ayrılık» (1) ile yarattığı parti yıkıcılığı suçuna iştirak etmediği halde, millî demoüratik devrim adına sağ uzlaşmacı görüşler ve pratik davranışlar karşısında gerileyen ve bu klikle bloklaşan, bugün dahi merkezci kliğin tasfiye çığlıklarına muhalefet eden kadrolar işçi sınıfımızın ve partimizin geleceği adına hala umut kaynağı olmakta devam etmektedir ler.

Nihayet, bu partiye üye olanların çoğunluğunun sosyalist olduğunu ve elbette bilimsel sosyalizmin ilkeleri ışığında çizilecek yolda ve bu ilkeler temelinde birlik olmayı amaçlayacaklarını unutamayız. TİP içindeki insanlar, bilimsel sosyalizmi revize etmeyi değil, fakat ona nüfuz etmeye çalışmaktadırlar. Bir başka deyimle, bugün doğru çizgide değillerse, bu onların revizyonizminden, oportünizminden değil, henüz ideolojik eğitimde yolun başında olmalarındandır. Bugün söz konusu kişiler merkezci klikle aynı çizgide imiş gibi görünüyorlarsa, bu geçicidir. Revizyonist klik durduğu yerde otlarken, parti kitlesi bilimsel sosyalizme doğru inatla ilerliyor. Hepimizin gelişme çizgisi böyle olmadı mı?

Biz parti kitlesinden umut kesmiyoruz.

Nihayet Devrimci Birlik'in ürün vereceği ortamı seçmede de guruplar arasında birlik sağlanmalıdır. Bu ortam, bütün çabamızla saflarını işçileştireceğimiz TİP il ve ilçeleridir. Devrimci Birlik küçük burjuva ortamında, samimiyetsiz bir hesaplaşma olursa, işçileşmiş saflarda, zorunlu olarak bir iş görmeğe yönelir. Bu iş proletaryanın öncü ve örgütlü müfrezesinin yaratılmasıdır ve bu uğurda geçici hizip çıkarlarından fedakârlık etmeye elbete herkes razı olacaktır.

Bin türlü tereddüt, hesaplaşma ve sinsilik içinde Amerikancı Faşizme doğru adım adım ilerleyen AP iktidarı yalnızca halkımızın sırtına eskisinden çok daha fazla yükolmakla kalmıyor, aynı zamanda yerli finans kapital ve toprak ağalarının bir de Amerika'nın sabrını taşırırcasına bocalıyor. Böyle bir durum kitlelerin ansızın devrim yalazıyla tutuşmaları sonucunu verir ve Türkiye sosyalist siyasî hareketi bu açıdan son derecede değerli zamanları boş yere harcamamalıdır.

(Türkiye sosyalist siyasî hareketi içinde, hergün yeni bölünmelere konu olacak görüşler ortaya atılmaya devam ediledursun, diğer yandan, sağırlar diyaloguna son verecek öneriler de ortaya çıkmaktadır.

Partimizin geleceği üzerine açık ve samimi niyetlerle yapılmak kaydıyla, her türlü görüşme, kongre kurultay ve forum teşebbüslerini sevinçle selâmlarız. (2) Türkiye sosyalistleri arasında en basit tartışmayı dahi imkânsız kılacak reaksiyoner ayrılık tohumlarının yok edilmesi için devrimci çevrelerin her zamankinden fazla tolerans sahibi olmasında, karşılıklı görüşme, tartışma, eleştiri, özeleştiri ve ikna yollarından sapmamasında sonsuz yarar vardır.) dır.)

Emparyalist Ajanların ve bozguncuların tuzaklarına karşı Devrimci Uyanıklığı ayakta tutalım.

TİP'i İşçileştirelim ve onun çatısı altında
Bütün Devrimci guruplar olarak
Devrimci Birliği sağlayalım.
Yaşasın Türkiye İşçi Partisi
Yaşasın proleter sosyalistleri
Yaşasın Bağımsız — Demokratik — Emekçi — Türkiye
Yaşasın yüce sosyalizmin bayrağı

---

(1) Ciddî gerekçeler gösterilmeden ortaya çıkan ve ideolojik dayanaktan mahrum olan 1968 yılı TİP liderler kadrosundaki ayrılık parti kitlesinin şuursuzca bölünmesine yol açtı.

---

(2) Özellikle Sayın Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın son yazıları kadrolarımızca okunmalı (tümüyle benimsensin veya benimsenmesin) bu yazılardan dersler alınmalıdır.

Proletarya Sosyalizmi hatalar ve sapma eğilimleri hakkında (II)

A. MURAT

Geçen yazımızda ana devrimci görev, ana devrimci göreve giden yol ve acil mesele açısından Aydınlık Sosyalist dergiyi eleştirmiştik. Bu yazımızda ise aynı açıya bağlı kalarak Proleter Devrimci Aydınlık dergisini eleştireceğiz.

Eleştirilerimizi Proleter Devrimci Aydınlık kadrosunun politik ve ideolojik çizgilerinin temel olarak yansıdığını söyledikleri 14. sayıya kadar Aydınlık Sosyalist dergi ve bugüne kadarki Proleter Devrimci Aydınlık dergilerindeki Aydınlık'ta Dünya ve Türkiye yazıları ile bu yazılardaki ana tezlerin başlatıldığı, yansıdığı ve geliştirildiği Proleter Devrimci Aydınlık, Türk Solu dergileri ve İşçi-Köylü gazetesindeki yazılar üzerinden yapacağız.

ÇELİŞMELER ÜZERİNE:

Doğadaki şeylerin gelişmelerine, değişmelerine olduğu gibi toplumların da gelişmelerine ve değişmelerine çelişmeler yön verir. Doğada alduğu gibi toplumların da belli bir gelişme sürecinde çeşitli çelişmeler vardır. Ancak toplumun içinde bulunduğu gelişim sürecine damgasını vuran, gelişim sürecinin her aşamasında baş rolü oynayan, yani diğer çelişmeleri tayin eden yada büyük ölçüde etkileyen bir çelişme vardır. BU ANA ÇELİŞMEDİR.

Toplumun içinde bulunduğu gelişim sürecinde tayin edici olan, bu nedenle öncelikle tesbit edilip ortaya çıkarılması gereken çelişme işte bu çelişmedir. Örneğin Kapitalist bir toplumda ana çelişme burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişmedir. Diğer bütün çelişmeler tali çelişmedir. Ana çelişmenin belirlenmesi meselelere büyük aydınlık getirir. Ancak bu yeterli değildir. Bu ana çelişmenin çelişik iki yönünün de durumunun belirlenmesi gereklidir. Örneğin kapitalist bir toplumdaki ana çelişme; burjuva proleter çelişmesinin ana yönü burjuvazi tali yönü ise proletaryadır.

Bu bütün toplumlardaki, ülkelerdeki proleter sosyalist mücadelenin birinci meselesi, mücadelenin besmelesidir. Çünkü proleter sosyalist mücadelenin içinde verildiği toplumun çelişmeleri, ana çelişmesi ve ana çelişmenin ana yönü belirlenmeden işçi sınıfının mücadelesinin; strateji ve taktikleri belirlenemez. Bu konuda yapılan hatalar uygulanan mücadele yöntemlerinde (strateji ve taktiklerinde) hataları doğurur.

Bir toplumun belli bir gelişme süresindeki ana çelişmenin diğer çelişmelerle olan ilişkileri sabit değildir. Değişen ve gelişen şartlar bu ilişkileri; çelişmelerin nisbi durumunu değiştirebilir, değiştirir. Ve bu durum o ülkedeki proleter sosyalist siyasi hareketin, proletarya partisinin taktiklerini etkiler, değiştirir.

«Çin gibi yarı sömürge ülkelerde ana çelişme ile öteki çelişmeler arasındaki ilişki, karmaşık durum gösterir.

Emperyalizmin böyle bir ülkeye savaş açtığı zamanlar, bir avuç hain dışındaki bütün sınıflar emperyalizme karşı milli bir savaş vermek için, geçici bir zaman birleşirler. Bu gibi zamanlarda emperyalizmle bu ülke arasındaki çelişme, ana çelişme olur ve memleketteki çeşitli sınıflar arasındaki çelişmeler (feodal sistem ile büyük halk kitleleri arasındaki ana çelişme de dahil) geçici olarak talî duruma düşer. Çinde 1840 Afyon Savaşı, 1894 Çin-Japon savaşında durum budur.

Fakat başka bir durumda çelişmelerin nisbî durumları bir değişme geçirir. Emperyalizm savaş baskısını tam uygulamayıp, sömürmesine devam için, işine geldiği gibi nisbeten yumuşak politik, ekonomik, kültürel tedbirleri benimserse bu yarı sömürge ülkelerindeki yönetici (hakim) sınıflar, emperyalizm ile anlaşarak, büyük halk kitlelerini beraberce sömürmek için bir ittifak kurarlar. Bu gibi zamanlarda, çoğu zaman, halk kitleleri, emperyalizm ile feodal sınıfın kurduğu ittifaka karşı baş kaldırarak iç savaşa girişirler. Emperyalistler ise doğrudan doğruya harekete geçmeksizin, halkın sömürülmesi ve ezilmesi için, bu ülkelerin gericilerine dolaylı yardım yolları benimserler. Böylece iç çelişme iyice şiddetlenir. Çin'deki 1911 Devrim Savaşı, 1924-1927 Devrim Savaşı ve 1927'den beri süren Tarımsal Devrim Savaşında durum budur. Yarı sömürge ülkelerdeki çeşitli gerici hakim topluluklar arasındaki iç savaşlarda da (Çin'deki savaş ağaları arasındaki savaşlar gibi) benzer durumlar bulunabilir.

Devrimci bir savaş, emperyalizm ile ortaklarını -içteki gericileri- tehdit eder hale geldi mi, emperyalizm, çıkarını sürdürmek için, yukarıda söylenilenden başka yolları da benimsemekten çekinmez. Ya devrimci cepheyi içeriden bölmeye çalışır, yada içteki gericilere yardım için silahlı kuvvetler gönderir. Bu gibi zamanlarda dış emperyalistler ile içteki gericiler, apaçık, bir kutupta; büyük halk kitlesi, öteki kutupta toplanır ve böylece öteki çelişmelerin gelişmesini tayin eden yada etkileyen ana çelişme teşekkül etmiş olur. Ekim Devriminden sonra Rus gericilerine çeşitli kapitalist ülkelerce sağlanan yardım, silahlı mücadelenin bir örneğidir. Çan-Kay-Şek'in 1927'deki ihaneti ise, devrimci cephenin parçalanmasına örnektir.» (Teori ve Pratik s. 55-56)

Aynı şekilde ana çelişmenin iki çelişik yönün karşılıklı durumu da gelişim süresinin her aşamasında aynı değildir. Ana yön talî, talî yön ana yön haline gelebilir, gelir.

«Bir çelişmenin ana ve talî yönleri birbirine dönüşür ve o şeyin niteliği de buna bağlı olarak değişir. Belli bir süreçte ya da bir çelişmenin gelişmesindeki belli bir aşamada ana yön A ve talî yön B iken, gelişmenin başka bir aşamasında ya da gelişmenin başka bir sürecinde bu roller değişebilir. Bu bir şeyin gelişmesi sırasında birbiriyle mücadele eden iki yönün kuvvetlerindeki azalma ya da artmaya bağlıdır.» (Teori ve Pratik s. 57 (57-58)

«MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM AŞAMASINDA TEK BİR DOĞRU POLİTİKA VARDIR: MİLLİ CEPHE POLİTİKASI» (PDA 2-16 s. 252)

Yukarıdaki alıntı Proleter Devrimci Aydınlık'ın genel çizgisi içinde daha Aydınlık'ın 1. sayısından itibaren kendini gösteren ve gerek ayırıma kadar Aydınlık Sosyalist dergilerde ve gerekse PDA, Türk Solu ve İşçi-Köylü gazetelerinde gelişen işçi sınıfı hareketini olmayan bir milli cephenin emrine vermek, bir ittifaklar sistemine tabi kılma, işçi sınıfı örgütlenmesinde onun sınıfı gücü, proleter sosyalistlerinin gücü dışında, küçük burjuva radikalizmine bel bağlama eğiliminin en somut ifadesidir. PDA'ğa göre milli demokratik devrim aşamasındaki tek doğru politika, temel politika devrimci sınıfların ittifakını sağlamaya yönelen milli cephe politikasıdır. Milli cephe politikası aynı zamanda işçi sınıfının örgütlenmesi ve öncülüğünün sağlanması politikasıdır. İşçi sınıfının örgütlenmesi ve bilinçlendirilmesi görevi bu politikadan yani, ittifakları sağlamaya yönelik politikadan ayrı düşünülemez. Bu görev milli cephenin gerçekleştirilmesi için yapılması gereken, bu politika içindeki bir görevidir. Bu fikirler en açık olarak ifadesini PDA sayı 2-16 ve Türk Solu dergisinin sayısında milli demokratik cephe politikası temel politikamızdır yazısında bulmaktadır.

«Milli demokratik devrim aşamasında tek bir doğru politika vardır: Milli cephe politikası. Milli demokratik devrimi gerçekleştirecek olan milli cephe ancak işçi sınıfının öncülüğünde kurulabilir ve zorunlu olarak işçi sınıfının öncülüğüne dayanır. Tek bir öncü ve onun yenında müttefikler olmaksızın, bir cepheden söz edilemez. Aynı şekilde bir cephe olmadan öncü olmaz ve öncülük yalnız işçi sınıfı değil, müttefiki de bilinçli olduğu zaman gerçekleşir. Devrimci sınıfların ittifakını sağlamaya yönelen milli cephe politikası, aynı zamanda, işçi sınıfının örgütlenmesinin ve öncülüğünün sağlanması politikasıdır. Bu bakımdan proletaryanın öncülüğü için çalışmakla, milli cephenin kuruluşu için çalışmak birbirine aykırı iki görev değildir.» (PDA s. 2-16 sayfa 252)

«Açıktır ki işçi sınıfının bilinçlendirilmesi ve örgütlendirilmesi milli demokratik cephe politikasının dışında bir görev değildir. Bu cephenin gerçekleştirilmesi için yapılması gereken bu politika içinde, bir görevdir.» (Türk Solu dergisi s. 119 Milli demokratik cephe politikası temel politikamızdır yazısı)

I — MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİMDE DOĞRU DEVRİMCİ POLİTİKA, İKİ YÖNLÜ SOSYALİST POLİTİKADIR.

Arkadaşların bu görüşlerini teori ve dünya devrimci pratiği açısından irdeliyelim. Milli demokratik cephe politikası, millî demokratik devrim sürecinin belli bir aşamasında; emperyalizm ve bütün ulus arasındaki ana çelişmenin «özellikle ciddi ve keskin olan bir çelişme haline gelmesiyle yani, diğer çelişmelerle olan ilişkilerinin nisbi durumunun değişmesiyle proletarya partisi tarafından emperyalizmin uşağı bir avuç hain dışında bütün ülke halkını, ulusu emperyalizm ve uşaklarına karşı tek bir cephede toplamayı (bütün anti emperyalist, milli unsurlarları en geniş bir şekilde) amaçlayan politikadır.

Yazımızın birinci bölümünde belirttiğimiz gibi her toplumun belli bir gelişme sürecinin her aşamasında tek bir ana çelişme vardır. Ancak bu çelişmenin diğer çelişmelerle olan ilişkisi gelişme sürecinin her aşamasında aynı değildir. Ve bu nedenle de bu çelişmeleri çözmek için uygulanacak tatkikler de sabit değildir. Çelişmelerin konumu değiştiğinde, ana çelişmenin diğer çelişmelerle ilişkilerinin nisbi durumu değiştiğinde uygulanan tatkiklerde değişir.

Oysa arkadaşlarımız bu noktayı unutmaktadırlar. Milli demokratik devrimde proleter sosyalist siyasi hareketin, proletarya partisinin taktiklerini, millî dedokratik devrim süreci boyunca süren emperyalizm -bütün halk, ulus ana çelişmesi değil, bu ana çelişmesini diğer çelişmelerle olan ilişkilerinin nisbi durumunun belirlediğini unutmakta, statik bir analiz yapmaktadırlar. Ve böylece proleter sosyalist siyasi hareketin proletarya partisinin taktik kabiliyetini ortadan kaldırmaktadırlar.

Arkadaşlarımız milli demokratik devrim sürecinin, ana çelişmenin diğer çelişmelerle ilişkilerinin değiştiği ve emperyalizm-bütün halk, ulus arasındaki çelişmenin yerini «özellikle ciddi ve keskin olan» çelişmeğe bıraktığı aşamasında uygulanacak olan taktiği; milli birleşik cephe taktiğini bütün milli demokratik devrim sürecine şumullendirmektedirler. Oysa dünya devrimci pratiğinde durum çok açık ve durudur. Çin ve Vietnam pratiğinin büyük ustaları olan Mao, Lin Biao ve Giap «milli birleşik cephe çizgisi ve politikasının» hengi şartlarda, çelişmelerin (ana çelişmeyle diğer çelişmelerin; dış çelişmeyle iç çelişmelerin) hangi konumunda uygulanacağını açıkça belirtmektedirler. Nitekim Mao «Japon emperyalizmine karşı tatkikler üzerine» yazısında 18 Eylül 1931 de başlayıp 1935 de daha da genişleyerek Çin'i istilaya başlayan Japon saldırısının Çin toplumunun iç çelişmelerini ve hatta Çin ulusunun bir kısım diğer ülkelerle olan çelişmelerini ikinci plâna indirgediğini söylüyor ve diyor ki: «Devrim ve karşı devrim açısından durumun incelenmesinden sonra partinin taktik görevlerini tanımlamak bizim için kolay olacaktır.

Partinin temel taktik görevi nedir? Bu geniş bir

devrimci milli cephe kurulmasından başka bir şey değildir.

Devrimci durum değiştiğinde devrimci taktikler ve liderlik yöntemleride buna uygun olarak değişmelidir. Japon emperyalistlerinin, işbirlikçilerinin ve hainlerin görevi Çin'i sömürgeleştirmek buna karşı bizim görevimiz Çin'i tam olarak toprak bütünlüğüne sahip, özgür ve bağımsız bir ülke yapmaktır.» (Mao, Seçme Eserler, sayfa 202).

Lin Biao ise şöyle diyor: «..1931 de Japon emperyalizmi kuzey doğu Çin'i istila ve işgal etti; sonraları özellikle 1935 den sonra, daha da ileri gitti ve topraklarımızdaki nüfuzunu gitgide derinleştirerek Çin'e karşı saldırılarını adamakıllı genişletti. Böylece istilasının bir sonucu olarak, Japon emperyalizmi, Çin ulusu ile kendi arasındaki çelişmeyi aşırı derecede keskinleştirdi ve Çin içindeki sınıf ilişkilerinde büyük ölçüde değişikliğe yol açtı. İç savaşa son vermek Japon saldırısına karşı birleşmek, halkın ulus ölçüsünde zorlayıcı bir talebi haline geldi. Milli burjuvazinin ve Komintang içinde bir takım grupların tutumlarında da çeşitli değişmeler ortaya çıktı.

.....

Çin ile Japonya arasındaki çelişme keskinleştikçe ve bu temel bir çelişme haline geldikçe, İngiltere ve ABD gibi öteki emperyalist ülkeler ile Çin arasındaki çelişmeler de ikinci dereceye yada daha az önemli bir duruma düşmüştü.

.....

Japonya'nın emperyalist saldırıları karşısında parti, iç savaşı ve tarım devrimini mi sürdürmeliydi, yoksa ulusal kurtuluş bayrağı açıp geniş bir milli birleşik cephe kurmak üzere, birleşmesi mümkün bütün güçlerle birleşerek esas ağırlığı Japon saldırganlarıyla savaşmaya mı vermeliydi? İşte partinin karşı karşıya bulunduğu ana sorun buydu. ÇKP ve Mao Tse Tung arkadaş, ortaya çıkan bu yeni durum üzerine yaptıkları çözümlemelere dayanarak milli birleşik cephe çizgisini saptadılar.» (Yaşasın Halk Savaşının Zaferi Lin Biao sayfa 9-10-12)

Vo Nguyen Giap ise «Vietnam'da halk savaşı ve Amerika» adlı kitabında şöyle diyor: «1941 de yapılan merkez komitesinin 8. büyük genel kurulunda partinin yeni devrimci yönetime ayak uydurması öne sürülerek milli kurtuluşun soyut devrim programı belirleniyordu. Burada şuna değinilmekte idi: 'Şimdiki konjonktür için partinin parolası her şeyden önce Hindi Çinî halklarını ne pahasına olursa olsun Fransız-Japon boyunduruğundan kurtarmaktır. Bu görevleri iyi yürütebilmek için, Fransız ve Japon işgalcilerini devirmek amacıyla yine herşeyden önce Hindi Çinî'nin bütün kuvvetlerini, bütün vatanseverlerini birleşik bir cephe içinde toplamak ve milletin bağımsızlık hakkı ve özgürlük mücadelesine herşeyi feda etmek önemlidir. Vatanın selameti için çalışan bütün sınıfların, bütün partilerin ve devrimci grupların, bütün din mezheplerinin, Japonlara karşı mücadele eden bütün milliyetlerdekilerin bütün kuvvetlerini toplamak. Partimizin esas çalışması budur.» (sayfa 64)

Görüldüğü gibi mesele açıktır. Arkadaşların bu görüşlerinin marksizm-Leninizm ve milli cephe politikasını nbu üç büyük ustasının görüşlerinin ışığında sağ uzlaşıcı görüşler olduğu ortadadır. Şöyle ki; yukarıdaki alıntılardan açıkça anlaşıldığı gibi millî birleşik cephe politikası proletarya partisinin millî demokratik devrim sürecinin emperyalizm-ulus arasındaki çelişmenin «özellikle ciddî ve keskin olan» bir çelişme haline geldiği aşamada politikasıdır. Oysa arkadaşlarımıza göre, «milli demokratik devrim aşamasında tek bir doğru politika vardır: Milli cephe politikası» (Aynı görüş PDA 2-16 sayıda Halil Berktay'ın yazısında, sayı 3-17 de ise Şahin Alpay tarafından savunulmaktadır.) Bunun nedeni ise millî demokratik devrim sürecinde ana çelişmenin diğer çelişmelerle olan ilişkilerinin statik düşünülmesidir. Ve bunun sonucu da millî demokratik devrim sürecinde «birlik» politikasının tek, ana politika ve ayrılık politikasının ise tâbi politika olması durumudur. Milli demokratik cepheyi sağlamaya yönelik politikanın; milli demokratik cephe politikasının (birlik politikasının) bütün milli demokratik devrim sürecinde tek doğru, ana politika olarak konması, işçi sınıfının örgütlenmesi, bilinçlendirilmesi ve ideolojik, politik, örgütsel bağımsızlığının korunması politikasının; ayrılık politikasının tâbi politika olarak alınmasıdır.

Oysa milli demokratik devrim sürecinde doğru devrimci politikamız iki yönlü sosyalist politikadır. Bu konuda Birlik için karar tasarısında şöyle deniyor: «Demokratik halk iktidarını kurabilmek için izleyeceğimiz sosyalist politika iki yönlü bir politikadır. İki yön arasında öncelik dışında bu politika bir bütün olarak değişmez. Politikamızın bir yönü; 'kendi sınıf gücümüze güvenmek, onu örgütleyip bilinçlendirmektir.' Diğer yönü ise; 'demokratik halk cephesine inanmak onu oluşturup yönetmektir.' Birinci politikamız, işçi sınıfının bağımsız örgütlenmesine, bağımsız politikasına ve bağımsız ideolojisine dayandığı için, bu politika diğer emekçi sınıflardan 'ayrılık' manasına gelir. İkinci politikamız, işçi sınıfının bağımsız örgütü ile, dostlarımızın örgütleri arasındaki eşitlik ilkesi temelinde birliğe; işçi sınıfının asgari programıyla, dostlarımızın azami programı arasındaki birliğe ve demokratik halk cephesine katılan bütün sınıflara karşı demokratik ve katılmayanlara karşı otoriter davranılması üzerindeki birliğe dayandığı için; bu politika diğer emekçi sınıflarla 'birlik' manasına gelir.

.....

Bağımsızlık ve demokrasi savaşı içinde izleyeceğimiz anılan iki politika, sosyalist politikamızın iki ayrı yönüdür. Bizim tek politikamız 'milli cephe politikasıdır' diyen bir kişiye bu politika ile sosyalist politika arasında bir eşit işareti koyup koymadığını sormalıyız. Milli cephe politikası sosyalist politikasının bir veçhesi midir yoksa kendisi midir?

Bize göre sosyalist politikamızın bir yüzü 'işçi sınıfının gücüne güvenmek ve onu örgütleyip bilinçlendirmek' yani 'ayrılık' politikası; diğer yüzü 'demokratik halk cephesine inanmak ve onu oluşturup yönetmek' yani 'birlik' politikasıdır. Bu iki politika çeliş-

menin iki yönüdür.

Söz konusu iki politika, bir çelişmenin iki yönü ise bu yönlerden hangisinin ana yön ve hangisinin talî yön olduğunu, o günkü somut şartların somut tahlilinden çıkarabiliriz. Bu iki politikadan hangisinin ağır basacağı, bize acil olarak yerine getirilmesi gereken ne gibi görevler yükleyeceği ancak bu suretle anlaşılır. Fakat hemen söyleyelim ki, bazı zamanlar ayrılık ve bazı zamanlar birlik politikasının ağır basması asla sosyalistlerin bu iki politikayı birarada yürütmek zorunluğunu ortadan kaldırmaz. Sosyalist politikanın bir ucu sol sektarizme, diğer ucu sağ uzlaşmacılığa kapalı olacak kadar esnektir, işte o kadar esnektir.

Sosyalist politikanın iki çelişik yön taşıyor olması, bu politikanın dinamik, sürekli gelişen ve değişen bir politika olduğunun temel bir işaretidir. Sosyalist politikadaki bu çelişik yönleri anlamadan, bu çelişik yönlerden herhangi birisinin ana yön haline geldiği zamanında kavranmadan, işçi sınıfının bağımsız politikasının; işçi sınıfının bağımsız ideolojisinin ve işçi sınıfının bağımsız örgütünün ne anlamda bağımsız olduğunu, işçi sınıfının devrimde öncülüğünün ne suretle sağlanacağını anlamak mümkün değildir.» (sayfa 18-19)

Gerçekten arkadaşlara sorulması gereken şey milli demokratik cephe politikası ile sosyalist politika arasına bir eşit işareti koyup koymadıklarıdır. Bu soruyu sormakla birlikte hemen belirtelim, böyle bir eşiti koymamaktadırlar. Şöyleki, arkadaşların milli demokratik devrimde tek doğru politika, ana politika olarak belirttikleri milli demokratik cephe politikasının tanımını kendileri vermektedirler; milli demokratik cephe politikası «devrimci sınıfların ittifakını sağlamaya yönelen» politikadır yani birlik politikasıdır. Oysa belirttiğimiz gibi ve Birlik için karar tasarısında açıkça ifade eildiği gibi birlik ittifaklar) politikası sosyalist politikamızın bir yönüdür. Ve bütün anti emperyalist, demokratik sınıflarla süreç içinde birliği, ittifakı sağlamaya yönelen yönüdür Ve milli demokratik cephe politikası emperyalizm-ulus arasındaki çelişmenin «özellikle ciddi ve keşkin» bir hal aldığı yani dış çelişmenin en keskin bir hale geldiği ve diğer bütün çelişmelerin kesinlikle ikinci plâna düştüğü dönemdeki birlik politikamızdır. Ve o dönemde sosyalist politikamızın kesinlikle ağır basan yönüdür.

Birlik politikamız milli demokratik devrim sürecinin çeşitli aşamalarında (yani çelişmelerin çeşitli durumlarında) değişiktir.

İttifaklar daha büyük bir tehlike daha büyük bir çelişme karşısında aralarında çelişme bulunan unsurların; bu çelişmenin iki çelişik yönün birleşmesi uzlaşmasıdır. Ve ittifaklar ancak uzlaşabilir çelişmeler olan unsurlar arasında, ya da onları uzlaşmaya iten, uzlaşmalarını zorunlu kılan şartlarda mümkündür. Yani daha büyük bir çelişmenin, tehlikenin o anda varolan bir çelişmenin her iki yönünde varlığını tehdit eder bir şekilde belirginleşmesiyle, her iki yön tarafından kavranması ile mümkündür. Ve bu birlik daha büyük ve her iki yön için söz konusu olan bir çelişme, tehlike süresince deva meden geçici bir birlik, geçici bir uzlaşmadır. Örneğin proletarya ile millî burjuvazi, emperyalizm ile işbirlikçi burjuvazi çelişme halindedir. Ancak birbirleriyle de çelişme dolayısıyla mücadele halindedirler. Bir uzlaşma, birlik ancak her iki unsurunda ortaklaşa çelişme halinde oldukları bu güçler varlıklarını en keskin biçimde tehdit eder hale geldiği zaman söz konusudur. Burada bir parantez açalım: (ittifaklar çeşitlidir: Taktik ittifaklar; proletarya ve milli burjuvazi arasındaki ittifak gibi stratejik ittifaklar; işçi köylü ittifakı gibi. Bunların yanında çok kısa vadeli uzlaşmalar da söz konusudur. Örneğin işbirlikçi burjuvazinin iç çelişkilerinin, emperyalizmin iç çelişmelerinin kullanılması için girilen uzlaşmalar.

Milli demokratik devrim sürecinde proletaryanın temel müttefiki köylülüktür. Proletarya siyasi harekinin proletarya partisinin öncelikle gerçekleştireketinin proletarya partisinin öncelikle gerçekleştireceği birlik, ittifak budur. Birlik politikamızın ilk strajleri aşamalardaki uygulanması; milli demokratik cephe politikası, milli demokratik cephe bu temel ittifak üzerine yükselecektir.

Milli demokratik cephe ancak proletarya partisi tarafından uygulanan milli demokratik cephe politikası sonucu, proletarya partisinin öncülüğünde ve işçi köylü temel ittifakı üzerine kurulur). Özetlersek teori ve dünya devrimci pratiği ışığında arkadaşların «Milli demokratik devrim aşamasında tek doğru politika ana politika devrimci sınıfların ittifakını sağlamaya yönelik milli demokratik cephe politikasıdır. İşçi sınıfının örgütlendirilmesi ve bilinçlendirilmesi bu politika içinde ve milli demokratik cephenin gerçekleştirilmesi için yerine getirilmesi gereken bir görevdir.» şeklinde özetleyebileceğimiz görüşleri işçi sınıfı hareketini bir ittifaklar sistemine tabi kılan sağ uzlaşmacı bir görüştür. Bu görüş proleter sosyalist siyasi hareketin proletarya partisinin milli demokratik devrim sürecinde proletarya hareketini daha güçlü kılmak, geniş halk yığınlarını peşine takarak sosyalizm yolundaki engelleri kaldırmak için uyguladığı bir taktiği fetişleştiren ve proletarya hareketine bu taktik açısından bakan sağ uzlaşmacı bir görüştür. Çünkü proletaryanın örgütlenmesi ve bilinçlendirilmesi milli demokratik cephe için değildir. Tersine milli demokratik cephe, milli demokratik devrim sürecinde bütün halkın çıkarlarını temsil eden (asgari programı açısından) proleter sosyalist siyasi hareket, proletarya partisi içindir. Çünkü işçi sınıfının bilinçlendirilmesi ve örgütlendirilmesi milli demokratik «...cephenin gerçekleştirilmesi için...» yerine getirilmesi gereken bir görev değildir. Proletaryanın bilinçlendirilmesi ve örgütlendirilmesi bütün halkımızın, bütün halkların; bütün insanlığın tek kurtuluş yolu sosyalizmin gerçekleştirilmesi için proletarya ideolojisine inanmış olanların görevidir.

Proletarya ne milli demokratik cephe için, ne de millî demokratik devrim için örgütlenir ve bilinçlenir, PROLETARYA, SOSYALİST DEVRİM İÇİN KENDİ İDEOLOJİSİ İLE DONATILIR VE ÖRGÜTLENİR. Ve bu hedefe var-

mak için bütün bağımlı ve yarı bağımlı ülkelerde sosyalizmin önündeki engelleri kaldırmak için milli demokratik devrim görevini üstlenir. Ve bu görevi yerine getirmek için de çeşitli taktikler uygular. İşte bunlardan sadece bir tanesidir milli demokratik cephe politikası (ama milli demokratik devrimin kesin zaferinde en önemli olanlardan biri.) Ve işte bunun için «milli demokratik devrim aşamasında bir tek doğ ru politika vardır: Milli cephe politikası» görüşü sağ uzlaşmacı bir görüş, sistemleşmeye yönelik bir sağ sapma eğiliminin ifadesidir.

II — STRATEJİ VE TAKTİK

Arkadaşlara sorulması gereken ikinci soru; «milli demokratik devrim aşamasında tek bir doğru politika vardır: Milli cephe politikası»ından ne kastetmektedirler? «milli cephe politikası» dedikleri şey bir taktik midir? strateji mi? Milli demokratik cephe bir taktik örgütlenme midir? (yani milli demokratik devrim sürecinin belli bir aşamasında çelişmelerin yeni konumunun gerektirdiği yeni mücadele şekillerine uygun olarak kurulması gereken bir örgütlenme midir?) yoksa stratejik bir örgütlenme midir? (yani milli demokratik devrim süreci boyunca her aşamada olması gereken bir örgütlenme midir?)

Burada öncelikle strateji ve taktik kavramlarına açıklık getirmek gereklidir. «Stratejinin konusu, devrimin belli bir aşamasını temel kabul ederek proletaryanın başlıca darbesinin doğrultusunu tesbit etmek, devrimci kuvvetlerin uygun surette tertibi ,başlıca yedek kuvvetler ve ikincil kuvvetler) plânını hazırlamak devrimin belli bir aşaması boyunca bu plânın gerçekleştirilmesi için mücadele etmektir.»

«Taktiğin konusu nisbeten kısa olan hareketin med ve ceziri devrimin hızlanması ve yavaşlaması devresinde proletaryanın davranış çizgisini tesbit etmek, eski mücadele ve örgütlenme şekillerinin yerine yenilerini koyarak, mücadele ve örgüt şekilleri arasında ahenk kurarak v.b. bu çizginin uygulanması için mücadele etmektir. Örneğin strateji, Çarlığa ve burjuvaziye karşı mücadeleyi sonuna kadar götürmeği hedef edinmişse, tektik, savaşı bütünüyle değil şu veya bu aşamayı, şu veya bu çarpışmayı kazanmaya, devrimin belirli bir hızlanış veya yavaşlama devresinde, şu veya bu kampanyayı, somut durumun gereği olan şu veya bu hareketi gerçekleştirmeye gayret eder.» (J. Stalin Leninizmin İlkeleri sayfa 80-82)

Arkadaşlarımız diyorlar ki, «milli demokratik dev rim aşamasında tek bir doğru politika vardır: Milli cephe politikası.» Arkadaşlar eğer bununla stratejiyi kastediyorlarsa (çünkü milli demokratik devrim süreci boyunca değişmeyen şey stratejidir) milli demokratik devrim sürecinde tek doğru strateji; milli demokratik devrim stratejisidir. Ve milli cephe politikası strateji değil taktikdir.

Yok eğer bununla milli demokratik devrim süreci boyunca bir tek doğru taktik, politika vardır diyorlarsa gene yanlıştır. Çünkü milli demokratik devrim süreci boyunca bir değil bir çok doğru taktik vardır.

Burada da sağ uzlaşmacı görüş açıktır. Strateji ile taktiği birbirine karıştırarak, milli demokratik dev rim sürecinin belli bir aşamasında temel taktik olan birlik politikamızın o aşamadaki uygulaması olan milli demokratik cephe politikasını bütün sürece şumullendirerek işçi sınıfı hareketini bir ittifaklar sistemine tâbi kılmaktadırlar. Bu işçi sınıfına güvensizliğin sonucu işçi sınıfı hareketine sosyalist değil salt anti em peryalist açıdan bakmaktır. Bu sistemleşmeye yönelik bir sağ sapma eğilimidir.

PROLETARYA ÖNCÜLÜĞÜNÜN OBJEKTİF SÜBJEKTİF ŞARTLARI MESELESİ VE SAĞ UZLAŞMACI GÖRÜŞÜN İKİ ÇİZGİSİ

PDA milli demokratik devrimde proletarya öncülüğünün şartları ve öncülük için mücadele konusundaki görüşlerini aşağıdaki alıntılarda görmekteyiz:

«Türkiye'de bugün proletarya devrime öncülük edecek objektif ve sübjektif şartlara sahip değildir. Proleter devrimcilerinin bugünkü başlıca görevi proletaryayı bu şartlara kavuşturmak için mücadeledir.» Ancak proletarya bu şartlardan yoksunsur. Proletarya öncülüğünün objektif ve sübjektif şartları ise şöyledir. «Önce proletaryanın bir sınıf olarak iş gücünden başka satacak bir şeyi olmayan bir proleterler kitlesi olarak mevcut olmalıdır. Esas olarak büyük çapta kapitalist üretimin yapıldığı sanayi alanlarında toplanmalıdır. Ancak böylelikle örgütlenme ve disiplin altına girmek için zorunlu olan şartları kazanabilecektir. Köylülükle özel mülkiyetle bağları tam olarak kop malıdır. Oysa Türkiye proletaryası bugün çoğunlukla yarı proleter niteliktedir. İşçi sınıfının köylülükle bağlarının mevcudiyeti, devrimci güç birliğinin temelini meydana getiren işçi-köylü ittifakının kuruluşu bakımından bir avantajdır. Ancak bu avantajdan yararlanılabilmesi proletaryanın öncülüğünün sübjektif şartlarının varlığına bağlıdır. Öncülüğün sübjektif şartları, proletaryanın öncü kesiminin sınıf bilincine varması yani sosyalizmi kurmak görevini yüklenmesi, sosyalizme giden yolun milli demokrasiden geçtiğini kavraması bilimsel sosyalizmi eylem klavuzu olarak benimsemiş aydınlarla birlikte, bilimsel sosyalizmin ideolojik temeli üzerine örgütlenerek sınıfa ve müttefiklerine öncülük edecek partiyi kurmasıdır. Oysa Türkiye proletaryası bugün için bu sübjektif şartlardan yoksundur....

...Bugün Türkiye'de proleter devrimcilerinin ve proletaryanın devrimde öncülük kazanma mücadelesi verilmektedir. Bu şartlar altında, Avcıoğlu'nun 'Ülkemizin bugünkü gelişme aşamasında, milliyetçi devrimciler bir kez daha ön plânda rol oynamağa aday gözükmektedirler' sözü hiç olmazsa bir süre daha yanlış değildir.....Asker sivil aydın zürenin devrimci yönde yürüttüğü mücadeleler tüm milli sınıfların uyanışına, proletaryanın uyanışına ve giderek devrime öncülük edecek güce ulaşmasına yol açacaktır.. Bugün de yurt çapında esas mücadele işbirlikçilerle bu kuvvet arasında cereyan etmektedir...» (Şahin Alpay ASD 12 sayfa 464-466)

Bu fikirlerin daha da temellendirilmesi ve şematize edilerek politik pratiğe daha açık olarak indirgenişi Halil Berktay'ın ASD'nin 14. sayısındaki «Bilimsel Sosyalist Devrim Anlayışı» yazısındadır: «Devrimde mücadele içinde öncülük tek bir şekilde sağla-

nır. Belirli bir ideoloji etrafında örgütlenmiş bir gücün bu görevi pratikte başarması ve başarabileceğini kabul ettirmesi ile...

...Emperyalizmin sömürüsü altında olan ülkelerde küçük burjuva radikalizmi ilerici, bu anlamda 'devrimci' bir akımdır; proleter devrimcilerinin ancak bu güçbirliği içinde kendi öncülüklerinin mücadelesini verebilecekleri bir akımdır.

...Proleter devrimcileri ile küçük burjuva radikalleri arasında öncülük konusunda mevcut çelişkilerin seyrini ve çözümünü şu aşamalarda toplamak mümkündür:

1— Emperyalizmin sömürüsü ve politik hakimiyeti altında bulunan bir ülkede hâkim sınıfların 'yüz yılların alışkanlığıyla' izledikleri şartlarda, iki politik akımın, küçük burjuva radikalizminin ve proleter devrimci akımın, bu sırayla politika sahnesine çıkmaları;

2— Bilimsel sosyalizmi kullanan proleter devrimcilerinin, o ülke şartları açısından programlarını tesbit etmeleri; bazı koşullarda küçük burjuva radikalizminin de kendi programını öğrenme, geliştirme ve daha tutarlı hale getirmesini sağlamaları; kendi varlıklarıyla küçük burjuva radikalizmini buna zorlamaları;

3— Her iki tarafın da kendi düşüncelerini ortaya koymaları ve çalışmaya koyulmaları sonucu, politik pratik içinde, kitle ilişkilerini kurma ve geliştirme süreci içinde hem kitlelerle hem birbirleriyle temasa gelmeleri; o aşamada halka benzeri şeyler söylediklerinin farkına vararak politik pratik içinde güçbirliği yapmaları; küçük burjuva radikalizminin o toplumda daha uzun ve daha köklü bir geçmişi olduğu için ve başlangıçta onların radikalizmi kitlenin düşük bilinç seviyesine daha yakın olduğu için ve hakim sınıflar baş düşman olarak proleter devrimcilerini gördükleri ve en çok onlara yüklendikleri için bu aşamada küçük burjuva radikallerinin sözlerini daha kolay dinletebilmeleri, daha büyük bir hareket serbestisi sağlamaları ve sağdan sola kaymaya başlayan kitlenin daha çok onları izlemesi» Berktay daha sonra özetlersek şöyle diyor «Küçük burjuvazinin çeşitli başarısızlıklara uğraması ve bu arada proleter devrimcilerinin sağdan sola kaymaya devam eden kitlelerin büyük bir çoğunluğunu kumandaları altına almalarıyla küçük burjuva radikalizmi ile olan güçbirliği, ilişkileri bir dostluk-destek-eleştiri ilişkisi olmaktan çıkarıp bir dostluk-öncülük-eleştiri ilişkisi haline getirilir. Ve böylece de politik akımlar arası güçbirliği sona ermiş ve sınıflararası güçbirliği başlamış olur. Proletarya partisi de yukarıda belirtilen üç aşamadan birinde gerçekleşir.»

Alıntılardaki temel fikri özetlersek; bugün Türkiye'de proletarya milli demokratik devrimde öncülük için gerekli objektif ve sübjektif şartlardan yoksundur. Yani belli merkezlerde toplanmamıştır, mülkiyetten tamamen soyutlanmamıştır, köylülükle bağları tamamen kopmamıştır, yarı proleterdir. Bu objektif şartların yokluğu nedeniyle de sübjektif şartlar da yoktur. Yani bilinç düzeyi düşüktür ve öz örgütten mahrumdur. Görev bu şartları yaratmaktır. Bugün Türkiye'de devrimci hareketin öncüsü küçük burjuva radikalleri Kemalistlerdir. Onların öncülüğünde proleter devrimcilerinin de destekleyeceği milli demokratik hareketlerle proletaryanın örgütlenebileceği şartlar meydana gelecektir ve böylece öncülük şartlarına kavuşan proletarya öncülüğü ele alacak ve milli demokratik devrimde milli demokratik hareket aşaması politik akımlar arası güçbirliği aşaması sona erecektir.

Analizin temeli proletaryanın öncülük için gerekli objektif ve sübjektif şartlardan yoksun olduğu görüşüdür. Gerek bugün devrimci harekette küçük burjuva radikallerinin öncü ve milli cephe yolunda politik akımlar arası güçbirliği, milli demokratik hareketler aşaması ve bu aşamada öncülük şartlarının küçük burjuva radikallerinin öncülük şartlarının küçük haraketlerle sağlanacağı görüşü ve gerekse proletarya örgütünün emperyalizm yıkıldıktan sonra kurulabileceği görüşü ve yazımızın birinci bölümünde belirttiğimiz, milli cephe politikası konusundaki sağ uzlaşmacı görüş, bu temeldeki «kendiliğindenci görüşün», «ekonomik» görüşün üzerine bina edilmektedir. Milli cephe politikası konusunda kendisini gösteren sağ uzlaşmacı eğilimler gerek millî demokratik devrimde öncülük meselesinde ve gerek proletarya partisinin gerçekleştirilmesi meselesinde kendini göstermektedir. Bu arkadaşlar proletaryanın gücüne, onun ideolojisine inananların gücüne yeterince inanmamaktadırlar.

Arkadaşların bu görüşleri yani «Türkiye'de bugün proletaryanın devrime öncülük edecek objektif ve sübjektif şartlara sahip değildir» görüşü üzerine bina edilen küçük burjuvazinin öncü olduğu milli demokratik hareketler, küçük burjuva radikallerinin öncülüğünde proletaryanın öncülüğünü sağlayacak politika akımlar arası güç birliği teorilerinin Aydınlık'ta Dünya ve Türkiye sütunlarında boy gösterdiğini görüyorruz: «Çabalar boşunadır Türkiye işçi sınıfı ve tüm Türkiye halkı er veya geç öncü partisine kavuşacaktır. Milli demokratik hareketimiz böyle bir partiye kavuşmadıkça Milli demokratik devrimimiz haline gelemiyecektir.» (ASD 11 Sayfa 247)

Bu görüşün teorik temellerini ise Halil Berktayın yazısında buluyoruz. Berktaya göre milli demokratik devrim sürecinde iki ana aşama vardır: Küçük burjuva radikallerinin öncülüğünde Milli demokratik hareketler aşaması ve Proletarya öncülüğü ele aldıktan sonra ki aşama: «... Genel olarak Milli demokratik devrim aşamasında proletarynın öncülüğünde sağlanan hareket ve başarılara Milli demokrtik devrim; küçük burjuva veya varsa milli burjuva unsurların öncülüğünde yürütülen hareket ve başarılara 'milli demokratik mücadele', 'milli demokratik nitelikte hareket' ve 'milli kurtuluş mücadelesi' diyoruz» (Halil Berktay ASD Sayı 14)

Bu görüşler işçi sınıfımızın durumunu olduğundan geri gösterdiği için ve öncülüğün sağlanmasında küçük burjuva öncülüğündeki politik akımlar arası güç birliğinin gerçekleştireceği milli demokratik hareketlere dolayısıyla küçük burjuvaziye bel bağladığı için sağ uzlamacı ve milli demokratik devrim aşamasında (bütün öncülük şamatalarına rağmen) prole-

taryanın rolünü ardçı bir rol olarak gördüğü için kuyrukçu bir eğilimin ifadesidir. Bu sistemleşmeğe yönelik bir sağ sapma eğilimidir.

Öncelikle arkadaşların milli cephe politikası, milli demokratik devrimde öncülük ve proletarya partisinin kurulması meselelerindeki sağ uzlaşmacı görüşlerinin temelini teşkil eden ekonomist görüşlere, evrimci görüşlere bir göz atalım.

Yukarıdaki alıntılarda görüldüğü gibi arkadaşlar proletaryanın devrimde öncülüğünün objektif şartları olarak şunları saymaktadırlar:

1 — Önce işçi sınıfı emeği ile geçinen emeğinden gayrı satacak bir şeyi olmayan bir kitle olarak varolmalıdır.

2 — İşçi sınıfı esas olarak büyük çapta kapitalist üretimin yapıldığı sanayi alanında toplanmalıdır.

3 — Köylülükle, özel mülkiyetle bütün bağları kopmalıdır.

Proletarya bu şartlara bugün sahip değildir. Bu şartlara küçük burjuva radikallerinin öncülüğünde gerçekleşecek olan (proleter devrimcilerininde dostluk-destek - eleştiri anlayışı ile katıldığı) milli demokratik hareketlerle erişecektir. (Siz Nasırvari yol lardan erişecektir anlayınız) Bu özünde ekonomist, takipçi ve kuyrukçu bir görüştür. Bu revizyonist kapitalist olmayan yol görüşünden gayrı bir şey değildir. Emperyalizm çağında ve emperyalist sömürü sisteminin genel ilişkileri içinde olan bütün bağımlı ve yarı bağımlı ülkelerde proletarya vardır ve bu objektif varlığı zaten öncülüğünün objektif şartlarının ta kendisidir. Milli demokratik devrim sürecindeki hiç bir bağımlı ve yarı bağımlı ülkede proletarya arkadaşların söz konusu ettiği nitelikte değildir. Ve bu niteliğe bağımlılık yarı bağımlılık çemberi kırılmadan sahip olamaz. Proletaryanın bu şartlara kavuşması ancak sanayileşmenin gerçekleşmesi ile mümkündür. Yani devrim başarılmadan hiç bir bağımlı ve yarı bağımlı ülkede proletarya bu objektif şartlara ve dolayısıyla (arkadaşların mantığı) ile öncülüğün subjektif şartlarına da kavuşamıyacaktır. Zaten arkadaşların bir kısmına göre proletarya partisi emperyalizm ülkede yıkıldıktan sonra onun yıkıntıları üstüne kurulacaktır. «.. Evet arkadaşlar biz yıkıcıyız! Emperyalizmin yıkıcısıyız! Biz oportünizmin yıkıcısıyız! Ve ergeç bu yıkıntılar arasında proletaryanın devrimci örgütü bir güneş gibi parlayacaktır.» (PDA s. 9-23 sayfa 378)

Yani emperyalizm ülkeden kovulduktan, devrildikten sonra proletarya partisi kurulabilecektir. (Ve küçük burjuva radikallerinin yarattığı imkânlarla kurulacaktır tabii!) Bu analizi açalım: Arkadaşlara göre bugün ülkemizin bulunduğu ekonomik gelişme seviyesinde proletarya devrime öncülük edecek yani iktidara oynayacak objektif şartlara dolayısıyla sübjektif şartlarda sahib değildir. Objektif şartlar ancak küçük burjuva radikallerinin öncülüğündeki milli demokratik hareketlerle gelişebilir ve sübjektif şartlarada böylece kavuşur. Bu evrede proletaryanın rolü, görevi küçük burjuva radikallerini desteklemektir. Çünkü ancak bu hareketlerle proletarya devrimde öncülük şartlarına kavuşacaktır. Ve proletarya partisi emperyalizmin yıkıntıları arasından kurulacak ve öncülüğü ele alacaktır. (Ancak burada bizzat kendi sağ uzlaşmacı görüşleri içinde çelişik iki görüşü serdetmektedirler. Şöyleki Halil Berktay'a göre milli demokratik hareketler milli demokratik devrim sürecindeki bir aşamadır. Ve proletaryanın öncülüğünün objektif ve sübjektif imkânlarını hazırlarlar, proletarya partisi bu imkânlarla kurulur öncülüğü alır ve millî demokratik devrimini başarır. Yani emperyalizmi kovar yıkar.

Öte yandan bir sözcünün ağzından da proletarya partisinin emperyalizmin yıkılmasıyla emperyalizmin yıkıntıları arasından kurulacağını söylemektedirler. Yani proletarya partisi emperyalizm yıkıldıktan sonra kovulduktan sonra yani milli demokratik devrim başarıldıktan sonra kurulabilecektir. Elbetteki partileşmemiş bir sınıfın emperyalizmi kovmada öncü olması düşünlemiyeceğinden bay sözcüye göre milli demokratik devrimde proletarya değil küçük burjuvazi öncü olacaktır. Önce arkadaşlar içlerinde anlaşmalıdırlar. Milli demokratik hareketlerle milli demokratik devrim sürecinde bir aşamayı mı kastetmektedirler yoksal mili demokratik hareketlerle milli demokratik devrim arasına bir eşit mi koymaktadırlar? Bunu bay sözcü ile Halil Berktay çözüp anlaşmalıdırlar.)

Ancak elbetteki burada bizim söyleyecek sözümüz vardır. PDA genel çizgisinde millî cephe politikası konusunda, proletaryayı bir ittifaklar sistemine tabi kılan, onun nihai hedefe yönelen perspetifini kapayan ve proletarya hareketine milli demokratik devrim açısından, salt anti emperyalist açıdan bakan sağ uzlaşmacı görüş bu görüşlerle temellenmekte açılmaktadır. Sistemleşmeye yönelik sağ sapma eğilimi barizleşmektedir.

Bay sözcünün de Halil Berktay'ında görüşleri PDA'ın içinde bulunduğu sağ uzlaşmacı görüşlerin değişik formülasyonlarla temellenmesi ve aynı zamanda birer yansımasından gayrı bir şey değildir. Çünkü her iki görüşte proletarya üzerine aynı tahlillere dayanmaktadır ve her ikiside bu tahlillerin (bu ekonomist, evrimci tahlillerin) sonucu proletarya ya millî demokratik devrimde (bütün öncülük şamatalarına rağmen ve onun gölgesinde) ardçı, kuyrukçu bir rol vermektedirler ve küçük burjuvaziye bel bağlamaktadırlar.

H. Berktay'a göre (ki PDA'ın resmî görüşü esas olarak bu görüşe yakındır ve temellerini 12. sayıda Şahin Alpay'ın yazısında bulmaktadır) Proletarya bugün devrimde öncü değildir. Öncülük edecek objektif ve sübjektif şartlara proleter devrimcilerinin «dostluk-destek-eleştiri» anlayışıyla katıldıkları küçük burjuva radikallerinin öncülüğündeki politik akımlar arası güç birliğinin gerçekleştireceği milli demokratik hareketlerle kavuşacaktır. Çünkü «ancak bu güç birliği, içinde kendi öncülüklerinin mücadelesini verebilecekleri bir akımdır. ASD. 14 - Sayfa: 147) ve çünkü «... Asker sivil aydın zümrenin devrimci yönde yürüttüğü mücadeleler tüm millî sınıfların uyanışına proletaryanın uyanışına ve giderek devrimde öncülük edecek güce ulaşmasına yol açа-

caktır.» (Şahin Alpay ASD 12, sayfa 466).

Ve bu şartlara kavuşan (Küçük burjuva radikallerinin himmiyetiyle) partileşen proletarya öncülüğü alacak ve milli demokratik hareketler aşaması bitecek ve milli demokratik devrimin proletarya öncülüğündeki aşaması başlayacaktır.

Sağ uzlaşmacı görüş burada kendisini proletarya örgütlenmesinde küçük burjuva radkiallerine bel bağlama şeklinde kendini göstermektedir. Şöyleki; küçük burjuva radikalleri ile yapılacak olan politik akımlar arası güçbirliğinin gerçekleştireceği Milli demokratik hareketlerin yaratacağı imkânlarla proletarya partisi kurulacak ve bu güçbirliğinde öncülüğü ele alarak güçbirliğini sınıflar arası güçbirliğine dönüştürecektir. Ve böylece politik akımlar arası ittifaktan sınıflararası ittifaka geçilecektir. Zaten politik akımlar arası ittifakın esas konumu sınıflar arası ittifakın ön adımı olmasıdır. Amaç da sınıflar arası ittifaktır. (Tabii arkadaşların görüşlerine göre) Proletarya bu arada küçük burjuva radikalizminin öncü olduğu milli demokratik hareketler aşamasının üç iç evresinden birinde kurulacaktır, kurulduğu zaman kurulmuş olacaktır! Yani proletaryanın örgütlenmesi küçük burjuva radikallerinin sayesinde olacaktır.

Oysa proletaryanın milli demokratik devrimi başarmadaki rolü nasıl öncü ise, sosyalizm için milli demokratik devrimi başarmada esas olan kendi, gücü, partisinin gücü ve uluslararası sosyalist proletaryanın gücü ise, bizzat kendi örgütlenmesi ve bilinçlenmesinde de gene esas olan gene kendi gücüdür, ideolojisinin, ideolojisine inanmış olanların gücüdür. 15-16 Haziran direnişi bunun en somut örneğidir. Proletaryanın gerçek mesleki örgütlenmesini ve dolayısıyla devrimci mihraklarda toplanarak devrimci yönde bilinçlenmesini engellemeyi amaçlayan sendikalar kanunu tasarısına karşı mücadele, üç ölü yüzlerce yaralı verilerek bizzat proletaryanın kendi gücüyle onun ideolojisine inanmış olan proleter devrimcilerinin mücadeleleleri ile yürütülmedi mi? Küçük burjuva radikalleri ancak bu dev direnişten sonra müterredditte olsa harekete geçmek durumunda kalmadılar mı? Sadece bu örnek proletaryanın gerek mesleki ve gerekse politik bilinçlenme ve örgütlenmesi mücadelesinde esas gücün bizzat proletaryanın gücünün onun ideolojisine inanmış olan proleter devrimcilerinin gücünün olduğunu ve diğer ilerici akımların rolünün ikincil olduğunu göstermeye yeterli değilmidir? Bu örgütlenme ve bilinçlenme aşamasında demokratik ve anti emperyalist unsurlarla ittifaklara, uzlaşmalara girmiyelim demek midir? Hayır, bu içinde bulunduğumuz partileşme sürecinde proletaryanın gücüne, kendi gücümüze güvenelim bunun için bütün gücümüzle proleter sınıf temeli kazanmaya çalışalım demektir.

«Demekki Amerikan emperyalizminin ve gerici sınıflara karşı verilen devrimci siyasi mücadelenin ana yönü proleter sınıf temeli kazanmamız ve işçi sınıfını sosyalist bir bayrak altında toplamamız, toplumda ilericilik adına ne varsa onlarla bu hedefe hizmet eden ittifaklar kurmamızdır. İkinci yön ise elde edilen noktadan hareket edilerek demokratik halk cephesini oluşturmamızdır. İşte proleter sınıf temeline kavuşmak işçi sınıfının sosyalist desteğini sağlamak için küçük burjuva radikali ile girişeceğimiz mücadele ile, küçük burjuva radikalide dahil, kim bu hedefimize hizmet edecek şekilde Amerikancı faşizme karşı çıkıyorsa onunla girişeceğimiz ittifak budur.» (Partizan s. 2 M. Tuna İşçilerin Devrimci Siyasetine ve Proleter sınıf temeline Doğru yazısından)

Arkadaşlara göre proletarya bugün ve daha bir süre öncülüğün objektif ve sübjektif şartlarına sahip değildir ve olamıyacaktır. Yani ülkenin ekonomik gelişme seviyesi nedeniyle proletarya partisi kurulamamıştır. Bu nedenle bugün bir süre daha küçük burjuva radikalleri(Kemalistler) öncü olacaktır. Derhal sormak gerekir küçük burjuva radikallerini öncü kılan nedir? Partileşmişlermidir? (Acaba küçük burjuva radikallerinin bugün devlet mekanizması içindeki organize durumlarımıdır, örgütlenmede onları proletaryaya üstün kılan? En organize güç ordudur gibi) Yoksa bugüne kadarki hareketleri ile geniş halk kitlelerinin itimadını mı kazanmışlardır? Yoksa dile getirdikleri talepler özlemler proleter devrimcilerin dile getirdikleri talep ve özlemlerden daha mı halk kitlelerine yakındır? Hiçbiri değildir. Olan bir tek şey vardır, o da bu arkadaşların proletaryanın gelişim düzeyini geri, yanlış tesbit etmekte ve dolayısıyla gücünü göremeyip küçümseyerek ve milli demokratik devrim mücadelesinde ardçı bir rol vermeğe kalkmalarıdır, bu arkadaşların ekonomist takipçi sağ uzlaşmacı bir kısım görüşler içinde olmalarıdır.

Bay sözcü ise proletarya üzerine aynı takipçi evrimci analizden kalkınmakta ve onda da sağ uzlaşmacı görüş kendini biraz daha değişik bir biçimde göstermektedir. Bay sözcüye göre de proletarya bugün öncülüğün şartlarına sahip değildir ve ancak bu şartlara devrimci partisine emperyalizm ülkemizden kovulduktan, yıkıldıktan sonra sahip olabilecektir.Yani ülke bağımsızlığına sahip olduktan sonra proletarya partisi «... bir güneş gibi parlayacaktır.» Hemen sormak gerekir peki emperyalizm ülkeden kimin öncülüğünde kovulacaktır? Proletarya partileşmediğine göre elbetteki küçük burjuva radikallerinin öncülüğünde. İşte arkadaşların başkalarında aradığı kuyrukçuluğun sağ uzlaşmacı eğilimin ta kendisi.

İşte meşhur objektif subjektif şartlar meselesi ve sağ uzlaşmacı görüşün iki çizgisi budur. (Arkadaşların objektif sübjektif şartlar konusundaki görüşlerinin gelişimi ise ilginçtir. ASD'de Şahin Alpay'ın ağzından 12. sayıda proletarya öncülüğünün objektif ve sübjektif şartlarını yokluğundan bahseden arkadaşlarımız Proleter Devrimci Aydınlık'ın 2-16 sayısında sözde utangaç bir otokritik özde bir tevil yapmaktadırlar 12 sayıda öncülük için zorunlu şart olarak bir sürü objektif şart sayan arkadaşlar 2-16 sayıda şöyle diyorlar. «Ancak objektif şartların sübjektif şartlardan önce geldiğini doğrudur. Bu açıdan bilinçlenmeyi ve örgütlenmeyi geciktiren objektif

şartların geçmişi izahta önem taşıdığı ama bugün artık öncülüğün objektif şartlarının mevcut olduğu ileri sürülebilir. Bunu pratik gösterecektir. Bugün proleter devrimcilerinin işçi sınıfının öncülüğünün subjektif şartlarını sağlamak için mücadele etmeleri için gerekli şartlar vardır. Tek ölçü pratiktir. Proleter devrimcileri işçi öncülüğünün sübjektif şartları için mücadele verip bunu gerçekleştirdikleri anda öncülüğün objektif şartlarınında bir noktada gerçekleşmiş olduğunu bileceklerdir.» Yani analiz yanlış değildir ama tartışmaya gerek yok. «Olduğu zaman olmuştur.» PDA 3-17 de ise Şahin Alpay şöyle diyor «Biz şunu söyledik: İşçi sınıfımız bugün devrime önderlik edecek bilinç ve örgütlenme düzeyine sahip değildir.» «Bilinçlenmeyi ve örgütlenmeyi geciktiren objektif nedenler bizim bilinçlendirme ve örgütlendirme mücadelemiz açısından önemli değildir.» Herhalde 12. sayıda «Türkiye'de bugün proletarya devrime öncülük edecek objektif ve sübjektif şartlara sahip değildir» görüşünü öne süren başkası değildi. Geçelım. Gene objektif şartlar yoktur ama o kadar önemli değildir.

Ama önemli olan bir şey var, o da 12. sayıda ortaya atılan öncülüğün objektif ve sübjektif şartları konusundaki evrimci, ekonomist görüşlerin üzerine bina edilen sağ uzlaşmacı görüşler kapitalist olmayan yol teorileri devam etmektedir: Gene proletarya milli demokratik hareketlerle öncülük şartlarına kavuşacaktır gene vs. vs.)

ANA DEVRİMCİ GÖREV, ANA DEVRİMCİ GÖREVE GİDEN YOL VE ACİL MESELE

Arkadaşlara yönelttiğimiz eleştirileri temel olarak bu üç nokta açısından yöneltmiştik Toparlayalım:

Ana devrimci görev (Parti):

Arkadaşların derhal yeri getirmemiz gereken görev konusunda görüşleri oldukça karmaşık ve muğlaktır. Bir kısım yazılarda ana devrimci görev bugünkü ana görev olarak millî cephenin gerçekleştirilmesi, millî cephe saflarının güçlendirilmesi gösterilmektedir. «Bugün Türkiye'de proleter devrimci eylemin taktik hedefi emperyalizm ve işbirlikçilerinin gücünü kırmak, millî demokratik cephe saflarını güçlendirmektir.» (ASD s. 12 sayfa 4) (Aynı konu için bak. İşçi-Köylü gazetesi sayı 7, Emperyalizm ve İşçi Sınıfı yazısı; Doğu Perinçek'in meşhur yazısı)

Bu ana devrimci görevin yanlış tesbitidir. Bu proleter devrimcilerinin bugünkü vazgeçilmez temel görevlerini proletarya partisi yolunda çalışma ve diğer bütün çalışmaları bu amaca tabi kılma görevini şaşırtmak, yanlış göstermektir. İçinde bulunduğumuz örgütsüzlük halinde çalışmalarımızın ana yönü örgütsüzlük halini kaldırma yolundadır. Yani sosyalist politikamızın bugün ağır basan yönü ayrılık politikasıdır. Birlik politikamız ise bugün proletarya nın partileşmesine hizmet eden bütün uzlaşma ve ittifakları gerçekleştirmektir. Toplumda ilericilik adına ne varsa onlarla bu hedefe hizmet eden ittifaklar kurmamızdır. Oysa arkadaşlar burada ana devrimci görevi «milli cephe şaflarını güçlendirme» şeklinde göstermek suretiyle proleter devrimci hareketi, olmayan bir millî cephenin saflarını güçlendirmekle görevlendirmektedirler. Bu proleter devrimcilere hiç bir şey yapmayın demektir. Bu sağ uzlaşmacılığın ta kendisidir. «Henüz proleter sınıf temelinden mahrum öncüsüz örgütsüz bir hareketin işçi sınıfı eylemini (henüz siyasi karekter kazanmamış eylemini) milli cephenin (henüz teşkil edilmemiş olan milli cephenin) hizmetine sokmak için giriştiğ mücadelenn ciddiye alınacak hiç bir tarafı yoktur. Bu tarzda yürütülen 'Politik çalışma' sahte bir siyasi çalışmadır, bunun sahteliği hareketin bu gün içinde bulunduğu durumun somut tahliliyle apaçık ortaya çıkmaktadır.» (Partizan s. 2 M. Tuna İşçilerin Devrimci Siyasetine ve Proleter Sınıf Temeline Doğru yazısından)

Diğer bir kısım yazılarda ise bugün ana meselemizin proletarya partisi gerçekleştirmek olduğu belirtilmektedir. (Tabiî işçi sınıfı hareketini bilinçlenme ve örgütlenmesini millî demokratik cephenin gerçekleşmesi için gören sağ uzlaşmacı görüşün genel çerçevesi) Ancak herşeye rağmen arkadaşların yaptığı tesbit genel olarak doğru bir tesbittir. Ama sadece bir tesbittir. Çünkü bir amaç, görev tesbit edilipte bu göreve uygun yöntemler belirtilmezse bu havada bir laf olarak kalır. Bu tesbit ayrılık politikamızın ana, birlik politikamızın tali, politika olmasını gerektirir. Oysa arkadaşlar bu iki çelişik politikanın yüklediği görevleri aynı şekilde ele almaktadırlar. Bu ise nötr bir durum yaratır. Çalışmaların tatkiklerin belli bir amaca yöneltilmesi imkanını ortadan kaldırır. Nitekim ASD s. 4 de Aydınlıkta Dünya ve Türkiye sütununda «İşçi sınıfın gerçek siyasi örgütünün kurulması için birikim döneminde olduğumuz şu günlerde». «Türkiye'de bu gün önümüzdeki mesele proletaryayı gerçek örgütüne kavuşturmaktır.» denmekte ancak bu durum karşısında uygulanacak yöntemler havadadır. Çünkü iki iş birden söylenmektedir. «Davamız bu birikimi hızlandırmak Türkiye proletaryasını siyasî örgütünün önderliğinde milli demokratik devrim saflarına kazanmak ve tüm millici güçleri birleşik cephe içinde birleştirmektir.» Bu çelişik iki işten hangisi ana ana ve hangisi talidir? Aynı şeyi 12. sayıda «Proleter Devrimci safları çelikleştirelim.» yazısında görüyoruz. Yazının başında ana devrimci görev «Millî cephe saflarını güçlendirmek» olarak belirlendikten sonra «Bugün Türkiye'de proleter devrimci hareket, millî demokratik devrimin öncü kuvveti olan proletaryayı bilinçlendirme ve örgütleme mücadelesi verirken, bir yandan da milli cephenin sağlam temellere oturması için savaşıyor» diyor ve birincisini ihmal etmenin sağ ikincisini ihmal etmenn sol sapmaya yol açacağını belirtiyor. Soyut olarak doğru, ama yazının başında yaptığı ana devrimci görev tesbiti açısından ise durum başkadır. Bu iki görevin bu hedefe göre durumlarının belirlenmesi gerekir. (Hangisi ana yön, hangisi tâli yöndür çalışmamızda?) Bu yapılmaz, ikisi de eşitmiş gibi ele alınırsa, bu, proleter devrimcilere hiç bir şey yapmayın demektir. Bu proleter devrim-

cilere pasifizmin batağında oturun demektir ve sağ uzlaşmacı görüşün ta kendisidir. Bu bakımdan istendiği kadar parti kurulmalıdır, parti olmazsa olmaz vs, vs. densin ona yönelik taktikler belirlenmedikçe, sosyalist politikamızın bu hedefe göre durumu (ana yönü, tali yönü) belirlenmedikçe bunlar lafazanlıktan keskin görünmeye çalışmaktan ve küçük burjuva yakınmacılığından gayrı bir şey değildir.

Ana devrimci göreve giden yol (Öz örgüt için örgütlenme) :

Sağ uzlaşmacı görüş kendini en bariz olarak ana devrimci göreve, öz örgüte varmak için tutulması gereken yol, bu yoldaki örgütlenme anlayışı, kullanılacak yöntemler konusunda kendini göstermektedir. Arkadaşlara göre proletarya partisinin gerçekleştirilmesinin yolu küçük burjuva radikallerinin öncülüğündeki politik akımlar arası güç birliğinin gerçekleştireceği milli demokratik hareketlerdir. (Bak. H. Berktay ASD s. 14) Bu, yazımızın ikinci bölümünde belirttiğimiz gibi proletaryanın örgütlenmesinde küçük burjuva * radikalizmine bel bağlamaktır. Bu kendi gücüne işçi sınıfının gücüne inanmamaktır. Bu Sosyalizme giden yolda burjuva radikallerine bel bağlayan revizyonist kapitalist olmayan yol görüşünün yansımasından başka bir şey değildir.

Öte yandan arkadaşlar öz örgüt için örgütlenme yolunda TİP alternatifini âdetâ yok saymaktadırlar ASD'in ilk sayılarında nisbeten de olsa önem verir, ele alırken özellikle İşçi-Köylü gazetesinin çıkmasından sonra TİP'in katiyetle bir öz örgüt imkanı taşımadığını ve en fazla bir küçük burjuva radikalist örgütü olabileceğini söylemeye başlamışlardır. (Bak. s. PDA s. 1-15 ve 2-16 sayılarına) Ve İşçi Köylü bir örgütlenme iskeleti olarak lanse edilmeğe başlanmıştır. (bak. ASD s. 9 «Yaşasın İşçi -Köylü gazetesi yazısı, İşçi - Köylü gazetesi sadece bir yayın organı değil aynı zamanda bir örgütlenmedir»)

TİP konusunda fazla durmayacağız. Partizan'ın 2. sayısındaki sözlerimizi tekrar lıyacağız ve bu sayıda «devrimci birlik üzerine bir daha» yazısını okumalarını salık vereceğiz. «Altını çizerek tekrarlaıyalım, bugün yalnız partimiz gerçek bir proletarya örgütü olmak imkân ve potansiyeline sahiptir.

PROLETER ÖRGÜTÜ PARTİMİZİN BAĞRINDAN FİLİZLENECEKTİR.

PARTİMİZE SIKICA SARILALIM ONDA VAROLAN BU İMKANI GERÇEKLEŞTİRELİM.»

Ancak bir noktayı beliretlim bir partinin sosyalist militanlarına siz ne yaparsanız yapın bu parti radikal bir küçük burjuva partisi olmaktan öteye gidemez demek, bırakın bu işi, bir şey yapmayın demektir. (Bu oportünist merkez kliğinin yaptığını kabul etmekten başka bir şey değildir.) Nitekim önce kendileri bunu yapmıştır ve aylardır TİP içindeki mücadeleye son vermiş gibidirler. Öyle ki parti kitlesine yönelik Devrimci TİP Haberlerini çıkarmaktan bile vazgeçmişlerdir. Ancak sosyalist kurultay çağrısı içinde TİP konusunda nisbeten olumlu eğilimler vardır.

Acil mesele (Devrimci birlik) :

Bugün için proletarya partisi yolunda atacağımız ilk adım bütün proleter sosyalist unsurların, grupların TİP içinde devrimci birliğini sağlamaktır. Bu birlik hataları düzeltme, oportünizme karşı ve bilimsel sosyalizmin ilkeleri temelinde bir birliktir. Ve oportünizme karşı mücadelede birliğin yolu genel olarak dört özel olarak üç noktaya uygun mücadele ile sağlanır. (Genel olarak a-Parti kitlesine saygı b -Tasfiye yerine ikna c- Kendi kendine pratikle açıklama; özel olarak a-Hatalarla oportünizmi birbirinden ayırmak b-Acil meselenin hallini geciktiren oportünizmle diğer sapmaları birbirinden ayırmak c-Parti içi kitlesi ile oportünist kliği birbirinden ayırmak)

Acil mesele konusunda arkadaşların tutumu gene karışıktır. ASD 3. sayıda arkadaşlar şöyle diyorlar: «Mücadelenin bütünüyle amansızlaştığı bir dönem arifesinde, sosyalistlerin anti faşist cephe ve millî cephe içinde güçlü bir ağırlık teşkil edecekleri bir bütünlüğe kavuşmaları son derece önemli ve âcil bir meseledir.» (Aynı konu için bak. ASD s. 2 Aydınlık'ta Dünya ve Türkiye). Bu birliğin amacı arkadaşlara göre anti faşist cephede millici harekette ağırlık teşkil etmektir diyorlar. Oysa devrimci birlik esas olarak parti yolunda atılan birinci adımdır ve ikinci fonksiyonu ise arkadaşların söylediği yöndür. Burada gene işçi sınıfı hareketine hep millici hareket için, millî cephe için bakma şeklindeki sağ uzlaşmacı eğilim, salt anti emperyalist bakış açısı kendini gösteriyor. Ancak her şeye rağmen olumlu ve devrimci yönde bir tesbittir. Ama sadece bir tesbittir. Kimdir bu sosyalistler, sosyalist gruplar? Ancak son sosyalist kurultay çağrısı bu konuda olumlu bir gelişimdir.

Öte yandan bir kısım yazılarda ise ana devrimci görevin millî cephe olarak saptanması karşısında bu yolda ilk adım olarak (âcil mesele) politik akımlar arası güç birliği konmaktadır. Bu ise âcil meselenin yanlış tesbitidir. Acil meselemiz; proletarya örgütünün kurulması yolunda bütün proleter sosyalist grupların devrimci birliğidir. (Öte yandan faşizme karşı soyut güç birliği çağrıları sık sık boy gösteriyor. PDA'ta. Elbette faşizme karşı güç birliği ama hangi temelde? Faşizme karşı güç birliğinin yolu birleşik işçi cephesinden, birleşik işçi cephesinin yolu ise proleter sosyalist unsurların, grupların birliğinden geçer. Bugünkü çalışmalarımız ve adımlarımız bu genel çerçeveye göre olmalıdır.)

Devrimci birliğin birinci birleşme noktası hataları düzeltmede birliktir. Çünkü bugün genel olarak ana devrimci siyasî çizgi içerisindeki gruplar hataların, yanlışların mihveri etrafında doğmaktadır. «Partimizde iki siyasî çizgi vardır. Birincisi küçük burjuva sosyalizminin, ikincisi proletarya sosyalizminin çizgisi. Birincisi, istisnasız oportünist bir çizgi ise diğeri, içinde sapma eğilimleri de taşıyan eski ve yeni hataları da barındıran fakat genel olarak devrimci bir çizgidir.» (Partizan s. 1 TİP İstanbu İl Kongresi ve Tutumumuz yazısından).

O halde devrimci birlik için ilk iş bu hataları, yanlışları, sapma eğilimlerini tasfiye etmektir. Bunun yolu ise açık yürekli bir otokritiktir. Ve bilimsel sosyalizmde otokritik denen şeyde tevilin, inkârın yeri yoktur. Yapılan bir hatanın unutturulmağa çalışılarak uyutulması diye bir şey yoktur. Siz kalkacaksınız başkalarını millî demokratik devrimde proletarya'nın değil sosyalist kadroların öncülüğünü savunuyorsunuz diye eleştireceksiniz ama «sosyalistlerin, doğru devrimci teoriye sahip olmaları ve en ilerici sınıfın proletaryanın menfaatini temsil etmeleridir ki onlara millî demokratik devrim mücadelesinde önderliğin yolunu açmaktadır» (ASD s. 1 sayfa 27 Dünya, Türkiye ve Devrimci Mücadele yazısından) dediğinizi unutacaksınız, bu hatayı mahkûm etmiyeceksiniz. Siz devrimci şiddete ideolojik mücadelede yer yoktur diyeceksiniz ama, azınlığa düşmeden önce aynı yönde yaptığınız uygulamaları mahkûm etmiyeceksiniz. Siz kalkıp bir yazıda «Türkiye'de bugün proletarya devrime öncülük edecek objektif ve sübjektif şartlara sahip değildir» diyeceksiniz, sonra da kalkıp «Biz şunu söyledik: İşçi sınıfımız bugün devrime önderlik edecek bilinç ve örgütlenme düzeyine sahip değildir dedik» diyeceksiniz. Baylar, otokritik ne utangaç tevillerdir, ne de inkâr. Biliniz ki hatalarını açık yürekliliklе mahkûm etmeyenler uyuttuklarını sandıkları yanlışların hataların kitlelerin kafasına yerleşerek birer karşı devrimci maddî güç olarak karşılarına dikildiğini göreceklerdir. Bu devrimci mücadeleye karşı işlenebilecek günahların en büyüğüdür. Arkadaşlar, hatalarında ısrar edici bu tutumlarıyla devrimci birliği, âcil meselenin çözümünü geciktirici bir tavır almaktadırlar.

(Aralık 1969 daki ASD'nin bölünüşünü hatırlayalım, yani bundan on ay öncesini, ilk anda bölünmenin görünür sebepleri olarak yansıyan noktalar tartışılan ana konular nelerdir? İşçi sınıfın öncülüğü için objektif sübjektif şartların tartışılması milli demokratik hareket millî demokratik devrim ayrımı tek politika milli cephe politikasıdır görüşleri ve başka. Arkadaşların yaptıkları analizler nelerdir; küçük burjuvazisinin bugün ve bir dönem için daha öncülüğünün kaçınılmazlığının tescili - isterseniz tesbiti diyelim - nin yapılması proleter sosyalist harekete örgütlenme hakkı tanımak şartıyla küçük burjuva radikallerinin hareketlerinin desteklenmesi.....

Kapitalist olmayan yol tezide; 1 - Sömürge ve yarı sömürge ülkelerde proleteryanın öncülüğü için gerekli objektif ve sübjektif şartların yetersizliğini belirtir. 2 - Ve bu nedenle milli kurtuluşcu olmaları ve emperyalizme karşı çıkmaları ölçüsünde küçük burjuva radikallerinin öncülüğündeki hareketler desteklenmelidir der ve 3 - Bu destekteki diğer bir şartın ise küçük burjuva radikallerinin proleteryanın örgütlenmesine müsaade etmeleri olduğunu söyler. Yani ilk bölünmede somutlaşan ayrılık noktaları tamamen kapitalist olmayan yol tezinin sloganlarını yansıtmaktır. Ve bunları birden «Mao»cu kesilen klik savunmaktadır. Bu görüşler uğruna arkadaşlar bölünmeyi göze almış, bölünmüşler sonra bu tezler üzerinde kıvırtmışlar, üstü kapalı olarak aynı tezleri sürdürürlerken diğer yandan iki ayda kemale ermişler ve selâmeti Mao'culuğu kendilerine kalkan edinmekte bulmuşlardır.

(Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu?)

Devrimci birliğin ikinci birleşim noktası oportünizme karşı mücadele doğru bücadeledir. Arkadaşlar bu konuda bir kısım doğru ilkeleri yerine getirmekle birlikte, TİP gibi oportünizme karşı mücadelenin en önemli alanı es geçerek ve son dönemlerde ise fiilen terk ederek oportünizme karşı mücadeleyi zayıflatmaktadırlar. Öte yandan hatalarla oportünizmi tam olarak ayırmadıkları için küçük burjuva sosyalizmi ile proleter sosyalizmi arasındaki hattı çekememektedirler. Ve bunun sonucu da kendilerinden gayrı proleter devrimci, ana devrimci siyasi çizgi üzerinde unsur göremez olmaktadırlar.. Oysa ana devrimci siyasi çizgi içerisinde bir çok proleter devrimci grup vardır ama hatalarıyla ama sapma eğilimleriyle.

Devrimci birliğin üçüncü birleşim noktası temeli bilimsel sosyalizmin ilkeleridir. Marksizm - Leninizm'dir ve devrimci birlik Marksizm - Leninizm'in temelleri üzerinde kurulabilir başka bir şeyin değil. Ve bütün bu üç noktadaki bileşim ancak proleter devrimci grupların proleter sınıf temeli kazanması süresinde ve proleter sınıf temelinde mümkün olacaktır.

Yazımızda PDA'ğın genel çizgisi içinde tesbit ettiğimiz hataları sistemleşmeye yönelik hataları; sapma eğilimlerini gösterdik ve eleştirdik. Ancak her şeye rağmen arkadaşların temelde diyalektrik ve tarihi materyalizmi dünya görüşü olarak benimsediklerine inanıyor ve proleter sosyalist siyasi hareketimizin genel olarak devrimci bir çizgi ama içinde hataları, yanlışları ve sapma eğilimlerini de taşıyan bir çizgi olduğu gerçeğini gözden kaybetmiyoruz. Ve gene ana devrimci çizgi içindeki hataların sapma eğilimlerinin gruplaşmaların temelinin özel olarak grupların ve genel olarak proleter sosyalist siyasi hareketimizin küçük burjuva sınıf temelinden; proleter sınıf temelinden yoksun oluşundan doğduğunu biliyoruz. Proleter sosyalist siyasi hareketimizin proleter sınıf temeli kazanma sürecinde ve proleter sınıf temelinde birliğe kavuşacağına ve proleteryanın devrimci partisinin kurtulacağına inancımızı bir an olsun yitirmiyoruz. Çünkü tarihin çarkının daima ileriye proleteryanın halkların lehine döndüğünü biliyoruz. Ve herşeyin üstünde Türkiye proleteryasının, uluslararası sosyalist proleteryanın gücüne sonuna kadar inanıyoruz.

PARÇALANMISLIKTAN PROLETER SOSYALİZMİNİN İLKELERİ ETRAFINDA BİRLİĞE DOĞRU!

ÖRGÜTSÜZLÜKTEN ÖRGÜTE; PROLETERYANIN DEVRİMCİ ÖRGÜTÜNE DOĞRU

YAŞASIN İŞÇİ SINIFININ DEVRİMCİ SİYASETİ!

GENEL OLARAK KÖYLÜ MESELELERİ ÜZERİNE

M. Ragıp ZARALI

KIRLARDAKİ GELİŞİM ÇİZGİSİ ÜZERİNE

I

Emperyalist Amerikan burjuvazisinin yayın organlarından Time, Türkiye'deki son işçi direnişi üzerine şunları yazıyor: Bolşevik devriminin gayet yakınında gerçekleşmiş olmasına rağmen, Türkiye muhafazakar bir ülke olarak kalmış ve bunda Türk köylüsü bir numaralı rolü oynamıştır. Ancak bir kaç hafta önce, Türkiye'nin bazı solcu kuruluşları İstanbul ve civarında 70 bin kadar işçiyi toplayıp harekete geçirdikleri zaman, ülkenin muhafazakar çevrelerinin gözü açılmış ve işçilerin giriştikleri hareket şaşkınlık yaratmıştır..»

Peki, ya iki yıldır, bu emperyalist bayların «muhafazakar» ilan ettikleri köylülerin giriştiği hareketler karşısında emperyalistler, işbirlikçileri, ağalar, tefeci - tüccar mütegallibe şaşkınlığa üstelik dehşete düşmüyor mu; en ufak bir olayda köylülerin üzerine komondoların gönderilmesi bunun bir belirtisi değil mi? Bu bayların çok beğendikleri köylerdeki ortaçağ durgunluğunun köküne kibrit suyu ekilmektedir. «Muhafazakâr» köylülük devrimci köylülüğe dönüşmenin sancılarını çekmektedir. Hem de bunu yapan kendi mezarını kazan emperyalistler, genel olarak Türkiye'deki az gelişmiş kapitalizmin ilerlemesidir. Emperyalizmin etkisiyle kapitalizm anarşik bir biçimde kırsal alanlara girmekte, kendi için üretim yapan köylüleri kapitalist pazarlara bağlamakta, ortakçılıkla ekilen topraklardan köylüler sürülmekte; ancak değişen bu ilişkilere uygun kurumları geliştirmemekte, feodal üst yapı kurumları sürebilmektedir. Artık geleneksel ilişkilerden çıkıp, emperyalizmin ve az gelişmiş kapitalizmin kurallarıyla sınırlanmaya başlayan, feodal kalıntıların cenderesini duymaya başlayan köylülük yediği sillelerle toprak mücadelesine, ekonomik mücadeleye yönelmekte, siyasî mücadele için çalışmaya uygun kıvama gelmektedir. Büyük toprak sahipleri ile köylülük arasındaki çelişmeler ve genel olarak küçük üreticilerin az gelişmiş kapitalizm ile olan çelişkisi keskinleşmektedir. «Kahrolsun Ağalar», «Kahrolsun Tefeciler», «Kahrolsun iliğimizi sömüren tüccarlar», «Hükümet istifa», «Kahrolsun Emperyalizm», «Bağımsız Türkiye» gibi sloganlar ülkemizin dört bir yanında duyulmaktadır.

II

Kırsal alanlarda iki çizgi ile karşı karşıyayız:

1) Türkiye'de kırsal alanda devam eden gerilik çizgisi,
2) Tarımda azgelişmiş kapitalizmin hâkim oluşu çizgisi.

Narodnik'ler Rusya'da kapitalizmin gelişmesini iğreti, sun'î bir şey olarak düşünüyorlardı. Bizde de mesele yukardaki iki çizgi içinde alınmadığı için, ya kapitalizmin gelişme belirtileri gözleri kamaştırıyor, iki çizgi arasında keskinleşen çelişkilerin varlığı görülmüyor, kapitalistleşme olgusu abartılıyor; ya da bu gelişimin, az gelişmiş kapitalizmin hâkimiyetinin varlığı reddolunuyor; böylece sağlıklı, gerçekçi programlar çizilebilmesi önleniyor.

«Halkçılar unutuyor ki, **sermayenin** birinci şekli, her zaman ve her yerde, ticarî sermayedir, para - sermayedir; sermaye istihsal tekniğini her zaman bulunduğu noktada alır, ancak daha sonra bu tekniği değişikliğe uğratır... Sermayenin tam gelişmesine kadar, orada daha aşılacak bir takım merhaleler vardır. Ve ziraî kapitalizm tarafından ileri atılmış her adım iç pazarda bir **ilerlemeye** delâlet eder; Marx nazariyesine göre, iç pazarı asıl yaratan ziraî kapitalizmdir; Rusya'da da iç pazar gerilemek şöyle dursun, aksine teşekkül etmekte ve genişlemektedir.»(1) «Ticarî ve tefeci **sermaye** emeği her Rus köyünde kendine tâbi kılmakta ve -müstahsili ücretli işçi haline getirmeksizin- bu emekten sanayi sermayesinin emekçiden kopardığı artık - değerden aşağı olmayan bir artık değer koparmaktadır... Müstahsil ile müstehlik arasında **kapitalist** yer almaz, hattâ (görünüşte) bağımsız olan müstahsilden tamamlanmış mamulü satın almakla yetindiği zaman bile, bu yeri almaz, kapitalist istihsal ortaya çıkar... Halkçıların en büyük hatalarından biri Rus sosyal iktisadının kapitalist teşkilâtı ile ticarî sermayenin köylerde ve ovalardaki kesin hâkimiyeti arasında mevcut pek sıkı, kopmaz bağı görmemesidir.» (2)

Bu kapitalizmin gelişme çizgisi, kırsal alanlardaki geri ilişkileri, feodal kalıntıları, üst yapıda geri üretim ilişkilerine ait kurumların varlığını yok sayar mı? Hayır. Bilâkis kapitalizmin bu gelişme çizgisi; dengesiz, buhranlı bir gelişme olduğundan ve

üretim ilişkilerine uygun hukukî, idarî ve sosyal ilişkileri getirmediğinden kırsal alanlardaki çelişkileri körükler; ortaçağ durgunluğuna son verir; bir yanıyla «emekçiyi toprak köleliğine ve eski geleneklerine bağlayan bütün bağlarını koparıp» (3) atarken; diğer yanda bu bağları cendere gibi muhafaza etmeğe çalışır ve yerlerine yenilerini koymada âciz kaldığından köylülüğün büyük bir devrimci potansiyelle dolmasına imkân hazırlar.

Lenin, Rusya'da kapitalizmin gelişme çizgisi yanındaki bu gerilik çizgisini şöyle koyuyor: «Bu kapitalin yanında derebeylik ilişkileri yaşamaktadır. Bu ilişkiler hem iktisadî alanda (**meselâ, köylülerin elinden alınmış toprakların çalışma mükelleflikleri ve aynî olarak ödemeler karşılığında icarla bunlara bırakılması. Bunda derebeylik iktisadının bütün özelliklerini görüyoruz: Müstahsil ile istihsal âletleri sahibi arasında «hizmetlerin aynî olarak mücadelesi», müstahsili istihsal âletlerinden ayırarak değil, toprağa bağlıyarak sömürmesi**) vardır, hem de siyasî ve hukukî olanda (**toprak parçası «vermek» mecburiyeti, toprağa bağlanma, yânî başka yere gitme hürriyetinin bulunmaması; azatlık tazminatları, yâni toprak beyine ödenmesi gereken hak; hukukî, idarî vb. alanda da imtiyazlı büyük toprak sahiplerine tâbi olma**) **vardır.**» (4). Bu koşullar altında az gelişmiş kapitalizm, köylü yığınları için eskisinden kat be kat ağır, çifte boyunduruk olmaktadır. «Derebeylik münasebetlerinin kalıntıları ziraî sermayeyi en köhne, o takdirde de, müstahsil için en ağır olan şekiller içinde muhafaza etmektedir.» (5)

Son 10-15 yıldır emperyalizmin uzmanları «yeşil ihtilâlden», «kızıl» toprak reformuna karşı, «yeşil» tarım reformundan sözediyorlar. Ancak emperyalizmin tam çöküş dönemine girdiği sıralarda, kendilerine pazarlar açacak olan, tarımdaki üretimi kendilerince rasyonel kılacak olan bu tedbirleri bile gerçekleştirmeye cesaret edemezler. Burjuvazinin ilerici dönemindeki «köylülüğü» kurtarma misyonuna dehşetle bakıyorlar. Çünkü bu tarihî görevi yerine getirmesi, kendi müttefiklerini şu kuşatıldığı dönemde dağıtması, kendini zayıflatması, çökertmesi demek olacaktır. Bu «tarihî görevi» ancak proletarya yerine getirebilir ve getirecektir. Emperyalistler bir yandan yukardaki «orijinal» görüşleri getirirken, diğer yandan başka uygulamalara girişirler. «Emperyalizm, halkı ezmek için her şeyden önce ve bilhassa eski hâkim sınıflarla, yâni derebeyleri ve tüccar ve murabaacı burjuvazi ile işbirliği etmek mecburiyetindedir. Emperyalizm, her yerde, bu gerici müttefiklerinin varlığının temelini teşkil eden bütün pre-kapitalist sömürme şekillerini (özellikle ücra köylerde) muhafaza etmeğe, ebedileştirmeğe gayret eder.» (6). Bu bizde de böyle olmamakta mıdır? Ancak bu geri ilişkileri muhafaza etmeğe çalışırken, kitlelerle aralarındaki çelişkileri daha da körüklemekte, kendi mezarlarını kazmaktadırlar. Mao Zedung Çin'deki gelişimi şöyle koyuyor: «Feodal devrin kendi kendine yeten tâbi ekonomisinin sınırları yıkılmıştır, ama köylülüğün derebeyler tarafından sömürülmesi olduğu gibi kalmaktadır.» (7)

Tarımsal devrimin rizikoları, ayrıca emperyalizm çağında sömürge ve yarı sömürge ülkelerdeki burjuvazinin karmaşık yapısı; burjuvazinin toprak reformu yapmasını önler. «Az gelişmiş ülkelerde burjuvazi, büyük toprak ağalığına öylesine sıkı sıkıya bağlıdır ki, köklü bir toprak reformu gerçekleştiremez. Çoğu tüccarların ve sanayi adamlarının zaten kendileri de toprak sahibidirler. Bunların hemen hepsinin feodal çevrelerle yakın aile bağları vardır.» (8) Bu sömürge ve yarı - sömürge ülkelerdeki burjuvazinin temel özelliklerindendir. O zaman tarımda tutacakları yol Prusya yolu olmaktadır. «Prusya yolundan gidilirse, toprak mülkiyetinde mevcut orta çağ münasebetleri sert bir şekilde ortadan kaldırılmaz, bu münasebetler yavaş yavaş kapitalizme uyar, bu yüzden kapitalizm bir takım yarı derebeyi nitelikleri uzun zaman muhafaza eder.» (9) Bu yol, kapitalizmin en vahşi gelişme yoludur, bu yol emperyalizmin en ağır boyunduruk kurduğu, köylülüğü çifte boyunduruk altına sokan bir yoldur. Bugün Doğu Anadolu'da bu yolun geliştiğini görüyoruz. Büyük toprak ağaları bir yandan üst yapıdaki siyasî, dinî, idarî otoritelerini sürdürürlerken; diğer yandan verimli alanlarda makinalı tarıma geçmekte; burada asla ücretli işçi diye birşey kullanmamakta, angaryaları yüklemekte, diğer yandan ise makinalı tarıma müsait olmayan topraklarda yoksul köylüleri geleneksel ortakçılık ilişkileri içinde kendine bağımlı kılmaya devam eder. Yâni bir yandan pazar için üretime geçilir, kapitalizmin ülke içindeki akımına bağlanılır, diğer yandan da en ilkel ilişkiler muhafaza edilir. Bir aynî - rant alınıp artı - ürüne elkonur; diğer yandan bu pazara iletilir. Ve iki tarafı kesen bu kılıç en gaddarca Doğuda köylüler üzerinde uygulanır.

III

Bugün Türkiye'de kırsal alanlarda hâkim olan üretim ilişkilerini dört kategoride toplayabiliriz:

1 — Doğal köylü ekonomisi (ataerkil üretim)

2 — Feodal kalıntılar

3 — Küçük meta üretimi

4 — Kapitalizm (devlet kapitalizmi dahil) (10).

Ayrıca kategoriler arasında birçok geçiş tipi, iki kategoride de yer alabilecek örnekler vardır.

Doğal köylü ekonomisi içinde yer alan örneklerde; köy tamamen kapalı ekonomi içindedir, kendi için üretimde bulunmaktadır, küçük toprak mülkiyeti ve ilkel üretim araçlarına sahip bulunmaktadır. Diğer taraftan kendi için üretimde bulunan diğer bir örnekte ise, toprak doğrudan doğruya toprak ağasınındır; üretici köylü ya ortakçıdır, ya da ağanın verdiğini yer içer. (11)

Genel olarak küçük toprak mülkiyetinde olan köyler ise ya kendi için üretimde bulunurlar; ya da pazar için üretimde bulunurlar. Şurası açıktır ki kapalı köy tipi hızla tasfiye olmaktadır. Bu köyler çoğunca çorak, verimsiz alanlarda, orman içinde ya da kıyısında yer alan, ulaştırma imkânları sınırlı köylerdir. Bunların toprak istemi çok büyüktür.

Derebeylik yapısının hâkim olduğu topraklarda ise pazara bağlanma, makinalaşma çok daha sarsın-

tılı olmakta; derebeyliğin birçok fonksiyonları devam etmektedir. Köylülerin topraktan sürülmeleri, ya da ortakçılık şartalrının ağırlaşması, toprak ağalarıyla çelişkilerini arttırmaktadır.

Halen en yaygın üretim, küçük meta üretimidir. Küçük üretim, doğal ekonomi unsurlarını, feodal sömürü unsurlarını, ilkel kapitalist (ticarî kapitalizm) sömürü unsurlarını içerebilir. (12). Bunlar içinde en yaygın olanı küçük meta üreticiliğidir. «Bunu istesin istemesin, bunun farkında olsun olmasın, kapitalizm altında, küçük çiftçi bir meta üreticisi haline gelir ve meselenin özü de bu değişmedir. Küçük çiftçi henüz ücretli emekçileri sömürmediği bir sırada bile, sadece bu değişme, yine de onu proleteryanın karşısına çıkarır ve onu bir küçük burjuva yapar. Proleter emeğini satarken, küçük çiftçi ürününü satar.» (13). Ancak bugünün geri bıraktırılmış ülkelerinde küçük üreticilerin iki katlı sömürüden kurtulup gelişmeleri ihtimali yoktur. Kapitalist ülkelerde olduğu gibi küçük - üretim yokolmağa mahkûm bir üretimdir. «Kapitalist üretim biçiminin gelişmesi, tarımdaki küçük üretimin can damarını kesmiştir. Küçük üretim iflâh olmaz bir şekilde yıkılmaktadır.

«... Vergiler, kötü mahsul, miras bölünmeleri ve miras dâvaları, köylüleri peşpeşe tefecilerin kucağına atmaktadır; borçlanmak gittikçe daha yaygınlaşmakta ve her seferinde borç miktarları daha da artmaktadır. Kısacası küçük - köylü geçmiş üretim biçiminin diğer kalıntıları gibi yokolmağa mahkûmdur. Küçük - köylü geleceğin proletaryasıdır.» (14). K. Marx'da küçük üretimin kaçınılmaz olarak tefeci - tüccar mütegallibenin eline düşeceğini belirtmiştir. «... kelimenin dar anlamıyla kredi, bu alanda çok ender olarak ortaya çıktığından, küçük çiftçiyi tefecinin tahakkümüne bağlı kılar.» (15).

Ülkemizde de, tefeci - tüccar sermayesi (ticarî kapital) küçük üretime hâkim olmuştur. Ve devletin büyük malî kuruluşlarının, bankaların politikası dış ticarete hâkim bir avuç kompradorun izledikleri politika, bu tefeci - tüccar mütegallibeyi beslemeğe yönelmiştir. Küçük üreticiler bir yandan toprak yetmezliği ile karşı karşıya iken, diğer yandan kredi ve pazarlama konusunda tefeci - tüccarların tahakkümü altındadırlar. Ege'de mahsullerin bütün zenginliği doğrudan doğruya tefecinin eline geçmektedir. Keza Karadeniz'de küçük üretici tamamen tefeci - tüccarın elindedir. Bütün fındık, üzüm, pamuk, tütün, pancar gibi ürünlerde bu söz konusudur. Ve küçük üreticinin tefeci - tüccar eline düşmesi yeni birşey değildir, fakat gittikçe ağırlaşan, ağırlaştıkça köylüleri harekete geçiren bir boyunduruktur. D.P.T. nin yaptığı bir araştırmaya göre tefecilik yapanların % 40'ı büyük toprak sahibi, % 37,5'i tüccar - dükkâncı, % 14'ü ise faizci'dir. (16). A. Snurov 1929 da şunları yazıyor:

«Devrimin başına Türk ticaret burjuvazisi geçti. Türkiye tarım memleketi olduğu için, tüccarların başlıca alış verişi tarım ürünleri üzerine idi. Böylece ticaret burjuvazisi, ağalar ve büyük toprak sahipleri ile sıkı bağlar kurdu.»

Her Türk köyünde ağa ve büyük toprak sahibi aynı zamanda tefeci ve köylü ürünlerinin belli başlı alıcısı ve satıcısı idi. Bu ağaların bazen un değirmeni, yağ veya kuru meyva işleyen küçük imalâthaneleri ve diğer ufak tefek teşebbüsleri oluyordu. Ağalar aynı zamanda tarım ürünlerini toptan satın alan büyük ticaret firmalarının acentesi durumundaydılar.»

«Soyulup evi barkı yıkılan birçok köylü, ırgat olmakla kalmıyor, iş aramak için şehirlere göç ediyor, köyde köylüyü, tefeci, büyük toprak sahibi ağalar, toptancılar, tüccarlar insafsızca soyuyor. Türkiye'nin ekseri köy aileleri yoksuldur. İşletmeleri fakirdir. Ne yeterli toprağı, ne aracı, makinesi, ne de hayvanı var. Fakir köylü zenginlerden, yâni büyük toprak sahibi ile ağalardan toprağı, icara, aracı borca alır; karşılığında mal sahibinin tarlasında hem bedava ırgatlık yapar, hem de mahsûlün yarısını ya da üçte birini verir. Araç almaya, geçinmeye parası yetmediğinden köylü parayı tefecilerden alıp fahiş faizle öder. Ürününü yok pahasına toptancıya vermek zorundadır. Bu toptancı, çoğu defa toprağı icara aldığı toprak sahibi, ağa veya tefecidir.»

Kapitalist tarım işletmelerine ise Trakya, Ege, Akdeniz bölgelerinde ve kısmen Güneydoğu Anadolu bölgesinde rastlanmaktadır. Bunlar eskiden ortakçılıkla topraklarını işletirlerken, şimdi makinalı ziraate geçmişlerdir.Ayrıca topraklarından azamî randımanı elde etmek için orta - küçük çiftçilerin topraklarını kiralayarak veya kiralamadan ele geçirerek (tefecilik yoluyla) işlemektedirler. Ücretli işçi olarak kullandıkları köylüler, çoğunlukla mevsimlik işçilik yapan topraksız, ya da az topraklı köylülerdir. Bunlar tam mânasiyle bir tarım - proleteryası olmaktan çok yarı - proleterlerdir. Güneydoğu'daki büyük toprak mülkiyetinde ise bir yandan makinalı tarıma geçilirken, bir yandan feodal kalıntılar sürmektedir. Genel olarak bütün tarımsal alanlarda ise, verimli topraklarda büyük çiftliklere, verimsiz alanlard ise küçük işletmelere rastlanmaktadır. Örneğin Ankara'da verimli toprakların bulunduğu Polatlı'da büyük çiftlikler varken; verimsiz toprakların bulunduğu Kırıkkale'de küçük işletmelerin yaygın olduğu görülmektedir.

Kalkınma plânları yalnızca büyük ve orta çiftçilere imkân sağlamakta, tarımda gelişme bu guruplar üzerinden sağlanmağa çalışılmakta, çoğunlukla bunların yararlanacağı milyarlık yatırımlar yapılmakta, subvansiyonlar verilmektedir. Bu politika bir yandan tarımdaki kapitalizmin hâkim oluş sürecini hızlandırırken, diğer yandan kırlardaki sınıf mücadelelerini geliştirmektedir. D.P.T. nin araştırmalarına göre tarımsal kredilerden çoğunlukla büyük ve orta çiftçiler yararlanmaktadır. Kapitalizmin gelişmesiyle birlikte mülksüzleşmeye karşı toprak kavgaları artmaktadır, daha da artacaktır. Kooperatiflere de çoğunlukla büyük çiftçiler, tüccarlar, tefeciler hâkim olmaktadır. Küçük mülkiyetin hâkim olduğu pazar için sebze, bahçe tarımında da sermaye, taşıma ve pazarlamaya hâkimdir. Bu kanalla üretimi kontrol etmektedir.

Doğan Avcıoğlu yoksul köylülerin toprak isteminden bahsederek şöyle diyor: «Bu değişiklik isteği, modern tarımın sağladığı üretim artışından yalnızca kendileri yararlanan büyük arazi sahiplerinin şiddetli direnmesiyle karşılaşmaktadır. 1918, 1923, 1930 ve 1945 yıllarının farklı intikal ve buhran dönemleri daima kudret sahiplerinin mevkilerini güçlendirmeğe yardım etmiş ve **kutuplaşmayı derinleştirmiştir. Köylerimizde bu kutuplaşmış toplumsal tabakalaşmadır ki, toplumsal değişmenin kitle yararına olmasına en büyük engeli teşkil etmektedir.»** (altını biz çizdik)(18) Bay Avcıoğlu, kırsal alanlardaki sınıflar arası çelişkilerin keskinleşmesinden yakınıyor, kırlardaki sınıf mücadelesinin gelişmesinden korkuyor. Kırlarda kapitalizmin gelişmesinin bundan daha tabiî sonucu olabilir mi diye Bay Avcıoğlu'na sormak lâzım. Kitle yararına değişimleri ancak proleterya gerçekleştirecektir ve proleteryanın devrimci mücadelesine en büyük yardım kırlarda sınıf mücadelelerinin gelişmesidir. Bunu Avcıoğlu bilmez mi, bilir. Ama, gene de sosyal barışçılıktan yanadır. Geleneksel küçük burjuva tutumunu devam ettirir, hep bir üçüncü yol arayıp durur.

Tarımdaki bu gelişimlerin ifadesini aşağıdaki rakamlarda kısmen bulabiliriz:

Yıl	Traktör sayısı	Traktörle ekilen toprak (hektar)
1960	42 000	4 883 000
1967	74 000	5 624 000
1968	86 000	6 000 000

8 yılda traktör sayısı iki misli artmıştır. Halen traktörle sürülen topraklar, tüm ekilen toprakların 1/4 ünden fazladır. Keza sulama, gübreleme, ilâçlama ve diğer makinaların kullanılmasında da gelişimler gözlenmektedir. (19). Diğer yanda çift hayvanları ile sürülen alanlar ise: 1960 da 20 milyon hektardan, 1967 de 18 milyon hektar'a ve 1968 de ise 17,5 milyon hektara düşmüştür. Çift hayvanları sayısında ise 8 yılda önemli bir değişme olmamıştır. 1964 de 1 900 000 olan karasapan sayısı 1968 de yine aynı seviyededir. Bütün bunları özetleyecek olursak:

1 — Tarımla kapitalizmin gelişmesi hızlanmıştır.

2 — Diğer yanda ise milyonlarca köylü «kendi için üretim» yapmanın sınırları ve çeşitli cendereler içindedir.

KIRLARDAKİ SINIF YAPISI ÜZERİNE

I.

Engels 1875'de Bebel'e yazdığı bir mektupta, Laassale'ın «işçi sınıfının karşısında bütün öteki sınıflar, tek bir gerici kitle teşkil ederler» görüşünü eleştiriyordu. (20). Engels 1874'de «Almanya'da Köylü Savaşı» adlı eserine yazdığı ön sözde ise şöyle diyordu: «Demek ki, bu sınıf da (işçi sınıfı) kendine müttefikler aramak zorundadır. Bu müttefikler küçük burjuvalar, şehir lümpen proleteryası, küçük köylüler ve ziraat işçileri arasında bulunabilir... Küçük köylüler -çünkü büyük köylüler burjuvaziye katılırlar- türlü kategorilere ayrılırlar.» (21). Bunlar 1) Hâlâ angarya ile çalışan derebeylik köylüleri, 2) Toprak icarı ödeyen ortakçılar, 3) İpotek borçları ve tefeciler tarafından ezilen, topraklarını kaptıran, kendi bir parçacık topraklarını işleyen köylülerdir. Engels, sonra ücretli tarım işçilerine dikkati çekiyor, sanayi proleteryasının en tabiî ve en kalabalık müttefikleri olduğunu belirtip, «Alman işçi sınıfının en acele görevi bu sınıfı canlandırmak ve yürüdüğü yolda götürmektir» diyordu. Gene Engels 1895'de köylü meselesi üzerine Alman Sosyal Demokrasisinde program tartışmalarının yeni başladığı bir dönemde, köylüleri küçük, orta ve varlıklı köylüler olarak üçe ayırıyordu ve «küçük öylünün rızası **olmadan** hiç bir devrimci değişim mümkün değildir» (22) diyordu.

Lenin 1902'de Rusya'da kır halkını üç kısımda topluyordu; büyük toprak sahipleri, ücretli ziraat işçileri ve köylülük. (23). Mayıs 1917'de «Proleteryanın Devrimimizdeki Görevleri» adlı broşüründe, mevsimlik ve tarım işçileri, yoksul köylüler (yarı - proleter), zengin ve orta köylüler, (büyük ve küçük kapitalistler) ayrımını yapıyordu. (24). III. Enternasyonal'in ikinci kongresine verilen, Tarım Meselesi ile İlgili Tezler'in ilk taslağında ise, köylerdeki sınıfsal yapı şu şekilde ayrımlara tutuluyordu:

1. Tarım proleteryası (bunlar köylülüğün diğer kesimlerinden bağımsız olarak örgütlenmelidir).

2. Yarı - proleter, ya da yarı - köylüler: Kısmen ücretli işçilik yapıp, kısmen ufak birtoprak parçasına sahip olanlar, ya da kiralayanlar.

3. Küçük köylüler: İş gücü kiralamadan küçük toprak parçasını eker (toprağı icarla da tutabilir).

4. Orta köylüler: Kazanç fazlası elde ederler, ücretli işgücü kullanırlar.

5. Büyük toprak sahipleri. Tarımdaki kapitalist köylülerdir.

6. Soylulara ait büyük toprak mülkiyeti. (25).

Mao Zedung, 1939'da köylülüğü üç ana grupta topluyor:

1. Zengin çiftçiler (%5): Bunlar büyük toprak sahipleriyle birlikte, Çinîde köylü nüfusun %10'unu oluştururlar. Köy burjuvazisi diye adlandırılırlar. Büyük toprak sahiplerine karşı yürütülen tarımsal devrimde tarafsız kalabilirler.

2. Orta köylüler: Köylü nüfusun %20'sini oluştururlar. Kendi geçimini sağlar. Genellikle sömürmez. Emperyalistler, derebeyler ve burjuvazi tarafından sömürülürler.

3. Fakir köylü: Köylü nüfusun %70'idir. Tabiî ve en güvenilir müttefik ve devrimin başlıca gücüdür.

«Köylülük tâbiri genel olarak, fakir ve orta köylüyü ifade eder.» Bunlar ancak proleteryanın önderliği altında kurtuluşlarını sağlarlar. (Çin toplumundaki köylülükten başka sınıflar ise, 1) derebeyler sınıfı, 2) burjuvazi, 3) köylülük dışındaki küçük burjuvazi, 4) proletarya, 5) lümpenler olarak sayılıyor.) (26).

Türkiye İşçi Partisi Programı'nda ise üç kategoride toplanan tarımdaki sınıf ve tabakalar aşağıdaki gibidir.

1. Büyük toprak mülkiyeti,
   a) Derebeylik kalıntıları,
   b) Kapitalist işletmeler.
2. Ortak toprak sahipleri,

3. Tarım işçileri, topraksız ve az topraklı köylüler (27).

Bizce tarım işçileriyle, topraksız ve az topraklı köylüleri aynı kategoride toplamak, kırlardaki sınıfsal yapıyı belirsiz kılacaktır. Diğer taraftan orta toprak sahiplerinin sayısının arttığı doğru değildir. Ayrıca programdaki orta toprak sahipleri, zengin çiftçileri de içermektedir. Orta köylülerden bir bölümü zengin köylüler arasına yükselip, topraklarını genişletirken, diğer bölümü yoksul köylülerin arasına itilmektedir. Genel olarak orta köylülerin sayısında düşüş vardır, fakat hâkim oldukları toprakların genişliği artmaktadır. «Kapitalizmin, pazar ekonomisinin gelişmesinden ve teknik değişmeden yararlanan»lar, orta köylülerin bu zenginleşen tabakasıdır.

II.

Biz, Mao Zedung'un «Köylük yerlerdeki sınıfları birbirinden nasıl ayırdedebiliriz?» adlı 1933'de yaptığı sınıflamanın en somut ayrım olduğuna inanıyoruz ve onu kullanıyoruz (28).

1. Toprak ağası;

a — Emeğiyle katılmaz,

b — Toprak kirası toplar,

c — Borç para verir,

d — İşçi çalıştırır,

e — Sanayi ve ticaretle meşgul olabilir.

Orta köylülerden iyi durumda olan tefeciler, toprak ağalarıyla aynı sınıfa konulacaktır.

2. Zengin köylü:

a — Toprak sahibidir. (Bir kısım kiralayabilir),

b — İyi üretim araçlarına ve nakit sermayeye sahiptir.

c — Kazancının çoğu sömürüdendir (çalışmaya kendi de katılabilir)

d — Daimî işçi kullanır.

e — Toprak kirası alabilir, borç verebilir, sanayi ve ticaretle uğraşabilir.

3. Orta Köylü:

a — Toprağının çoğuna sahiptir.

b — Gelirinin çoğunu kendi emeğiyle elde eder.

c — Çoğunlukla başkaları tarafından sömürülür. (Borç, kira, faiz).

d — Genellikle iş gücünü satmaz. (Kural budur.)

4. Yoksul köylü:

a — Çok az topraklı ya da hiç toprağı olmayan.

b — Çok ilkel ve az üretim araçlarına sahip.

c — Toprak kirası, borç faizi öderler.

d — Kendilerini ücret karşılığı kiralayabilirler. (Geçici ücretli işçilik.) (28a).

5. Tarım proleteryası:

Kural olarak hiç bir tarım aracına ve toprağa sahip değildir. Gelirinin tümünü veya büyük kısmını işgücünü satarak elde eder.

Topraklarını yitiren yoksul köylüler, tarım işçileri, durumları ağırlaşan ve verimsiz topraklara sürülen ortakçılar, ellerindeki topraklar gittikçe parçalanan, cüce işletme sahibi yoksul köylüler büyük birşehre göç isteği, sanayi işçisi olma özlemi içindedirler. Diğer taraftan bunun gerçekleşmesindeki zorluklar, toprak isteğini ve toprak kavgalarını alevlendirmektedir. Bu süreç üzerine resmî makamlardan sonuçlar çıkarmak, kırlardaki sınıf yapısı üzerine kesin rakamlar elde etmek çok güç. Ama gene de kaba taslak sonuçlar çıkarabileceğimiz, ancak çok ihtiyatla karşılamamız gereken rakamlar mevcut.

D.İ.E.'nin 1963'de yaptığı tarım sayımı rakamlarına göre: (29)

I) I ila 5 hektar arasında toprağa sahip olan köylüleri yoksul olarak kabul edersek, tarımdaki ailelerin % 68,5 i yoksul köylüdür ve toprakların sadece % 39,1'ine sahiplerdir (Bu ailelerin de %70'i 3 hektardan az toprağa sahiptir ve bu kategorideki toprakların % 50'sini kontrol etmektedirler)

D.P.T.'nın yaptığı çok ihtiyatla karşılanması gereken araştırmaya göre, %70 toprak sahibi ve %30'u ise ortakçıdır. (Ortakçıların %11, 5'i ise bir miktar toprağa da sahiptir. Ortakçılığın en yaygın olduğu yerler ise Akdeniz Bölgesi %57, 5 ve Güney Doğu %42. 7 ile buralardır.)

2) 5 ila 10 hektar arasında toprağa sahip olan köylüleri orta köylü kabul edersek, bunlar tarımdaki ailelerin % 181'ini teşkil ediyorlar ve toprakların ancak %12, 2'sine sahiptirler.

3)10 ila 20 hektar arasındaki, toprağa sahip köylüleri zengin kabul edersek, tarımdaki bu tip ailelerin % 9.4 olup toprakların % 22.7'sine sahiptirler.

4) 20 hektardan fazla olan toprakları ise kapitalist işletmeler, devlet çiftlikleri ve Güney Doğu Anadolu'daki derebeylik kalıntısı büyük arazi mülkiyeti teşkil etmektedir. Tarımdaki ailelerin % 4'ü 20 hektardan büyük toprağa sahiptir ve toprakların % 26 sını kontrol etmektedirler. Büyük toprak mülkiyetinin çoğunluğu Güney Doğu Anadolu'da bulunmaktadır. 500 dönümden fazla toprağa sahip aileler ailelerin % 0,45.ini oluşturmakta (15 bin aile) ve 2 milyon ile 3,5 milyon hektar arasında toprağı kontrol etmektedir. Ancak toprak reformu üzerinde tartışmalar başladıktan sonra, büyük arazi mülkiyetini toprak reformu üzerinde tartışmalar başladıktan sonra, büyük arazi mülkiyetini aile içinde bölüşmüşlerdir. Bunun için herhangi bir toprak müsaderesi, toprak dağıtımı olmadığı halde resmî rakamlarda büyük arazi mülkiyetine ait sayılarda büyük düşme olmuştur. 10 hektarın üzerinde toprağa sahip zengin köylülerle büyük toprak sahiplerinin toprakları 7 milyon hektardan, 8,5 milyon hektara çıkmıştır. Diğer taraftan 5 aile 10 hektar arasında toprağa sahip olan orta köylülerin sayısında bir azalma vardır, yani orta köylülerden yoksul köylülere büyükçe bir geçiş vardır. Bunların kontrol ettikleri topraklar ise 4 milyondan 5 milyon hektara çıkmıştır. Yani diğer bir kısımda zengin köylü olmaya yönelmiş, topraklarını arttırmıştır.

5) Aslında Türkiye'de tarım işçilerinin büyük kısmını yarı - prolester nitelikte, mevsimlik işçilik yapan yoksul köylülünün teşkil ettiği söylenebilir. 1965 rakamlarına göre, 22 bin kapitalist tarım işletmesinde 320 bin tarım işçisi çalışmaktadır. Diğer yandan topraksız köylülerin sayısı ise 300 bin civarındadır.

SONUÇ

Yaklaşık olarak tarımdaki ailelerin %70(i yoksul köylüdür. Ancak bu salt toprak mülkiyeti sayımına (onun da kıstaslarının tartışılması gerekir) dayanmaktadır. Toprak verimi, bölgelere değişen özellikler göz önüne alınmamıştır. Fakat biz bu faktörler göz önüne alındığında bu sayının daha da yükseleceğine inanıyoruz. Türkiye'de ki bütün verimli alanlarda, ovalarda büyük toprak mülkiyetinin, kapitalist işletmelerin, zengin köylülerin hakim olduğunu biliyoruz. Bu yargıyı destekliyecek başka kanıtlar da elimizde var. Meselâ İngiliz burjuva iktisatçısı Enos'un hesaplamasına göre, yoksul köylülerin bütün toplamfaal nüfustaki oranı %72'dir. Ve bunların milli gelirdeki payı %22, 4'tür. (31)

D.P.T.'nın yaptığı bir araştırmaya göre ise, «çiftlerin» (genellikle bu deyim kullanılıp, köylüler arasındaki farklılık örtülmeye, büyük toprak mülkiyeti bu sözün arkasına saklanmaya çalışılıyor) % 52,1'inin tarım geliri yetmiyor, % 43,7'sinin ise ancak yetiyor. Yani tarımdaki nüfusun % 95'i sağladığı gelirle ya geçinemiyor, ya da ancak geçinebiliyor. Gene aynı araştırmaya göre, yıllık nakdi aile geliri 5 bin T.L.'nın altında olanlar % 65'tir. Fertlerin % 80,8'inin ise yıllık nakdi geliri bin T.L.'nın altındadır. (% 4,5'inin ise yıllık nakdi geliri yüz TL. nın altındadır) (32). Bu sayılarda tarımsal geliri yetmeyenlerin ağırlık kazandığı bölgeler ise şunlardır. Güney Doğu % 76,0, Kuzey Doğu (Erzincan, Erzurum, Ağrı, Kars, Artvin) % 72,7, Karadeniz % 62,6, Akdeniz % 44,2'dir. Gene aynı araştırmada, toprak isteği çok düşük gösterilmeye çalışıldığı halde gelir arttırmak için köylüler en çok toprak istemektedirler, ona yaklaşık bir sayıda tefeci, tüccar, mütegallibe karşısında ezilmemek için para ve kredi bulmayı isteyenlerdir. (Köylülerin % 24'ü gelirlerinin artması için toprak istiyor, % 19,2'si ise para ve kredi talep ediyor.) Yani 1) Yoksul köylülerde toprak açlığı vardır. 2) Pazar için üretime geçen küçük üreticilerin tefeci - tüccar mütegallibe ile çelişkileri keskinleşmiştir.

KIRLARDA GELİŞEN KÖYLÜ HAREKETLERİ ÜZERİNE

I.

1970 yılı Türkiye'de kitlelerin daha ileri adımlar attığı bir yıl ve bir dönüm noktası oldu. Şehirlerde gelişen vurucu işçi hareketleri küçük burjuvazinin dalgalanışları yanısıra, Türkiyenin dört bir yanına tarla yangınları gibi, irili ufaklı, daha ilerde veya daha gerilerde çeşitli köylü direnişleri, protestoları, bil dirileri, mitingleri, yürüyüşleri gerçekleştirildi. Geçen yıllarda köylünün toprak mücadeleleri ve tefeciliğe, aracılığa, ticarî sermayeye karşı yürüttüğü ekonomik mücadeleler büyük gelişmeler göstermişti. 1970 yılı ise bu hareketlerin kendiliğinden olma hareketlerden kurtuluşu yolunda adımlar atılmasına tanık oldu. Proteter sosyalist kadrolar geçen yıllarda bu hareketlere ,işçi hareketlerinde olduğu giib) daha çok pasif katılmakla yetinirken, yetinmek zorunda kalırken bu yıl daha aktif tutumlar kazanılmaya çalışıldı, kırlardaki örgütlü mücadelenin ilk adımları atıldı. Belki bir çok hatalar yapıldı, ama ilk defadır ki, kadrolar bu kadar yaygın sosyal pratik içine girdiler. Eğitimve eğitilme imkânına kavuştular. Kırlardaki çelişkilerin her geçen yıl daha yoğunlaştığını, kırlardaki sınıf mücadelelerinin büyük gelişmeler gösterdiğini görüyoruz. Her gün biraz daha, her hareket biraz daha, her yanlış biraz daha merkezi örgütlü bir çalışmanın âcil mesele olduğunu, ancak proletaryanın örgütlü öncülüğü ile, proletaryanın siyasî hareketinin çizdiği program ile, bu çerçeve için de girişilecek yaygın örgütlenme ile hareketlerin kuyruğunda kalmaktan kurtulacağını, aktif bir tutum takınılıp liderlik yapabilir çizgiye gelinileceğini, ve hareketlerin gerçek amaçlarına vardırılabileceğini ortaya koyuyor. Geçtiğimiz her yıl emperyalistler ve iş birlikçilerinin her gün biraz daha buhrana saplanıp, çaresizlik içinde kalmalarına ve işçi, köylü yığınlarının mücadelelerinin ise her gün biraz daha adım atmasına ve yoğunlaşmasına sahne oldu. Devrimci buhrana her gün biraz daha yaklaşılırken, proleter sosyalist hareketimizinin de örgütlenmesi ve yaygınlaşması ve işçi köylü temel ittifakı yolunda örgütlü çalışmalara girilmesi her gün biraz daha acil mesele halîne geldi. Proleter sosyalist hareketimizin gündemindeki baş madde, gelişen hareketler içinde partileşme yolunda çalışmalara girmek oldu. Bir çelişme ile karşı karşıyayız; çelişmenin olumlu yanı, işçi - köylü yığınlarımızın girdiği hareketlilik, kazandıkları devrimci güç, çelişmenin olumsuz yanı ise, proleter sosyalist hareketimizin dağınıklığı, örgütsüzlüğü, (örgüt olamadığı için özelleştiri - eleştiri silâhını kullanamamakta, bunun günah çıkarmaya döndüğü görülmektedir. Çünkü eleştiri - öz eleştiri parti hattı üzerinden yapılır ve parti hattının yanlış çizildiğini sos yal pratiğin göstermesi üzerinden) ve proleter sosyalist hareketimizin programının olmamasıdır. Bu çözümleyecek bir çelişme midir? Hayır. Çözülmelidir ve çözülecektir. Çözülme yolu da proleter sosyalist hareketimizin saflarının toparlanmasından proletaryanın bayrağı altında kitlelerle birlikte millî demokratik devrimi, gerçekleştirmek için, kısacası halkımızı çifte boyunduruktan işçi sınıfı rehberliğinde kurtarmak için, halk demokrasisinden proleter demokrasisi ne geçiş için yürüyüşe hazır olmasından bu yürüyüş için ordulaşmasından yani partileşmesinden geçer.

15-16 Haziran bu göreve hazırlanmada bir dönüm noktası olmuştur, proleter sosyalist hareketimize ışık tutmuştur.

II.

1960 sonrasında ilk önemli köylü hareketi Mayıs 1963'de Adana'da 10 bin köylünün katıldığı büyük top rak reformu mitingiydi. 1964'deki TİP'in Akhisar mitingi Ege'de zincirin ilk kırılışı oldu. Bunları Doğu mitingleri izledi. Dğier önemli hareket 1967'deki Elmalı olayları idi. Bunları 1968 ve 1969'un çeşitli köylü hareketleri izledi.

1970 yılında köylülerin mücadelelerinde daha da yaygınlaşma gördük.

— Ocak ve Şubat ayında Polatlı'da toprak mücadelesi oldu. Ege'de tütün ekicileri ve devrimciler Akhisar, Ödemiş mitinglerini gerçekleştirdi.

— Mart ayında Nallıhan'da köylüler devrimcilerle beraber miting düzenledi. Çorum köylüleri açlık yüüryüşü yaptı. Adıyaman, Besni İnce köyünde toprak işgali oldu.

— Nisan'da Adana Irmakbaşı, Kilise köylüleri toprak işgali yaptılar. Nevşehir, Gelibolu, Değirmenköy, Tire, Polatlı, Alaşehir, Adapaşarı, Merzifon, Giresun, Soğucak'da çeşitli köylü hareketleri gerçekleştirildi. Nisan, Mayıs ayı ile birlikte fındık, üzüm, pancar üreticilerinin hareketlilik içine girmesine, protestolar, yürüyüşler yapmalarına tanık olduk. Urfa'da büyük bir köylü mitingi yapıldı. Karadeniz'de fındık üreticileri mitingler tertipledi. Samsun ve Sakarya'da pancar ekicileri yürüdüler. Eskişehir, Sivrihisar, Kırka nahiyesinde köylüler, İngiliz Boraks şirketinin jeep'lini yaktılar ve şirketin iki adamını dövdüler.

— 15, 16 Haziran büyük işçi direnişinden sonra, kırlarda hasat alma ve satma mevsiminin gelmesiyle köylü hareketleri daha yayıldı. Genellikle yılın ilk aylarında yoğun olan toprak mücadelesi yerini daha çok tefeci tüccar mütegalibeye ve iktidarın kırlardaki ağalardan tefeci - tüccar mütegallibeden yana ekonomi politikasına karşı yöneldi. Devrimci kadroların köylülük içindeki çalışmaları daha yoğunlaştı.

Haziranda Adanada 135 bin pamuk üreticisinin direneceği açıklandı. Burada başı zengin çiftçiler ve büyük toprak sahipleri çekiyor, hükümeti taban fiatını arttırması için zorlarken, aslında, küçük üreticiyi peşinden sürüklemeye çalışıyordu. Adanadaki Çiftçi Birliği kanalıyla bu direnişi örgütleyeceklerini açıkladılar. Ama her zamanki gibi küçük üreticiyi yalnız bırakacaklardı, asla bir direnişten yana değillerdi. Bu aslında tipik bir örnekti. Bu örnek; proleter sosyalistlerin zengin köylülerin ve büyük toprak sahiplerinin hakimiyetinde, orta köylüyü ve yoksul köylüyü bastıran örgütlenmelerinin karşısına yoksul köylülüğün hakimiyetinde, orta köylüyü dostça kavrayan ve zengin köylüyü peşinden sürükleyen veya onu tecrit eden bir örgütlenme üzerinde çalışmalarının gerekliliğini ortaya kor. Ağalar, tefeci-tüccar mütegallibe köylülüğün gelişen hareketine karşı iki silâhla çıkmışlardı: a) İşçilerin sınıf sendikalarını yok eden 274-275 sayılı kanundan sonra, 31 Temmuzda bütün köylülerin Ziraat Odalarına üye olmalarını zorunlu kılan bir kanun çıkarıldı. Bu kanun da ötekisi gibi faşist-korporasyon amaçlı bir kanundu. Amaç, bütün köylüleri ağa, tefeci-tüccar mütegallibe, kapitalist işletmeci hegemonyası altında kalmaya zorlamak, kırlardaki sınıf farklılıklarını örtmek idi.Diğer yandan kooperatif tipinde örgütlenmelerin de naylon örgütlenmeler olduğunu ve büyük çoğunluğunun ağa, tefeci-tüccar mütegallibe hegemonyası altında olduğunu bilmeyen azdır. Sosyal demokratların varlıklı köylülere ağırlık tanıyan kooperatifçi örgütlenme önerilerinin maskesi düştü. Yoksul köylünün hegemonyasında birlikler, komiteler ve gerçek kooperatifler tipinde örgütlenmelerin proleter sosyalist ideoloji bayrağı altında gerçekleşeceği ortaya çıktı.

b) Şehirlerde ve kırlarda, işçilerin ve köylülerin hareketlerinin gelişmesi, proleter sosyalist ideolojinin yayılması ve coşkun destek bulması, hergün biraz daha karşı-devrimci, gerici cephenin uykusunu kaçırdı. Köylü taleplerinin artmasıyla birlikte, köylülerin yüzyıllardır taşıma alışkanlığında oldukları, babadan kalma tüfekler ve köylünün elindeki diğer silâhlar uyku kaçıran başlıca konu oldu. İşçilerin en ufak direnişinde «ayaklanma» diye cinnet geçirenler, köylüleri «silâhsızlandırma» ve şehirlerde polis kadrolarını, jandarma birliklerini, özel vurucu güçleri geliştirirlerken; kırlarda emperyalizmin halk kurtuluş savaşlarına karşı geliştirdiği özel savaş taktiğinin vurucu günlerinden anti-gerilla komandoların yetiştirilmesi, bunlarla köylünün kulağının bükülmesi, şimdiden çıban büyümeden göz dağı verilmesi yolunda çalışmağa başladılar.

— «Silâhsızlandırma» nın en yaygın olduğu bölge yılbaşıdan beri Doğu Anadolu'dur. Yaz ile birlikte komando baskınları Van ve Hakkâri bölgesinde yoğunlaşmıştır. Haziran ayı sonunda Van'da Başkale İlçesine 600 komando baskın yapmış, Milliyet gazetesine göre çevre köylerle birlikte 47 Rus ve Alman yapısı tüfek, 29 adet tabanca ve 720 mermi ele geçirmişlerdir. Dağ fare doğurdu!

Ayrıca Van il merkezinde yoksul mahallerine, Muradiye ilçesine, Hakkaride hemen hemen bütün ilçe merkezlerine baskınlar yapılmıştır. Temmuzdan itibaren komando baskınları diğer bölgelere atlamıştır. Erzurumda baskınlar yapılmış; Karadeniz bölgesine sıçranmıştır. Bu aramalardan doğan çatışmalarda, Doğu Andolu'da iki komandonun, Çarşamba'da bir komandonun öldüğü söylenmektedir.

Artık sık sık köylülerin üzerine komando gönderilmeğe başlanmıştır. Şimdi jandarmaya da komando denilmektedir. Aslında bu kitlelerin yanlış bir adlan dırmasını değil, bir değişimi ifade etmektedir. Eski normal jandarma fonksiyonları yanına yeni askerî, politik, fonksiyonlar eklenmesinin köylülerce sezilmesi ve farkedilmesidir. Temmuz ayı içinde büyük tarım işletmelerinin bulunduğu Polatlı' da, ırgatların hasat döneminde direnmeleri ihtimaline karşı ve hareketlerinin önlenmesi için 200 komando gönderilmiştir. (Polatlı toprak mücadelesinin en yoğun olduğu bölgelerdendir. Aynı yerde geçen yıl ve bu yılki Ocak, Şubat, Nisan aylarında da çeşitli hareketlerin olduğu hatırlanmalıdır.) Ağustos ayında Merzifon ve Antep mitinglerinde köylülerin katılmalarını önlemek için yollar tutulmuştur. Gene Temmuz ayında Bolu, Seben ilçesinin çeşitli köylerinden yoksul köylüler yaygın işsizlikten dolayı orman işletmesini işgal etmişlerdir, parti binalarını taşlamışlardır. Bu köylülerin üzerine de komandolar gönderilmiştir.

Haziran'da Konya, Barçın yaylasında göçebelerle komandolar çatışmışlardır. Temmuzda Giresun, Alucra, Boyluca köylüleri jandarmayla çatışmış, bir köylü ölmüştür. Ceyhan'da göçebe jandarma çatışmasında bir kişi ölmüştür. Ağustosta, Kayseri, Sarız ilçesi Kızılpınar köyünde su meselesinden dolayı komandolarla üç yüz köylü arasında çatışma olmuştur.

Diğer taraftan köylüler arası mahalli çelişkiler, mera, sınır anlaşmazlıkları köylüler arası çatışmalar

öteden beri olduğu gibi bu yıl da olmuştur. Bu mahalli çelişmeler, göçebe-yerleşik, göçmen-yerli anlaşmazlıklarını çözmek, köylüler arasındaki bölünmeleri, emperyalizme karşı savaşımızda, tarımsal devrimi gerçekleştirmede ve millî demokratik devrimi zafere ulaştırmada birlik haline dönüştürmek proleter sosyalistlerinin önemli görevlerinden olacaktır.

III.

— Haziran ayında Alanya'da küçük üreticiler nakliyecileri ,aracıları protesto ettiler. Bursada artezyen kuyuları köylüler tarafından işgal edildi. Balıkesir'de köylüler tarlalarını suya basan regülatörü tahrip ettiler. Bunlar, köylülerin mücadelelerinin bir den sert biçimlere bürünebilmesinin örneklerindendi.

— Temmuzdaki iki köylü hareketi, şimdiye kadarki hareketlerin şahikası oldu.

a. Tire, Kızılcaavlu'da yoksul köylüler, toprak sızlar tarafından toprak reformu mitingi yapıldı. Mitingten sonra birkaç büyük toprak ağasının çiftlikleri işgal edildi. Ağalara ait gübreler ve bir traktör tahrip edildi.

b. Fındık üreticilerinin Nisandan itibaren gelişen hareketleri öteki aylarda da devam etti. Temmuz başında Trabzon, Bulancak, Fatsa, Giresun'da fındık üreticileri direnme kararı aldılar. Giresun'da 40 köy muhtarı ortak direnişe karar verdi. Fındık üreticileri Nisandan itibaren devrimcilerle dayanışma işine girdiler. Küçük toprak mülkiyetinin yaygın olduğu bu yörede, bir çok muhtar köylülerin direnişte liderliğini üstlenmek zorunda kaldı. Bu yörede küçük üreticilerin muhtarlarına hâkim olmaları, tefeci-tüccar mütegallibenin muhtarların üzerinde etkisiz kalmala rı önemli bir noktadır. Sarı kooperatifler (tefeci-tüccar mütegallibenin hakimiyetindeki) birliğine Fisko Birliğe karşı çıkıldı. Giresun'da 40 köy muhtarının bu sarı Fisko birliğe karşı (küçük üreticinin hakim olacağı) yeni bir fındık birliği kurma kararı almaları da önemli bir noktadır. Karadeniz kıyılarına yayılan hareket ordu mitingiyle doruğa ulaştı. Bu köylülerin, işçilerin 15, 16 Hazirandaki direnişiyle yolladıkları «mesaja» cevaplarıydı. Ağa-tefeci-mütegallibeye karşı, iktidarın ekonomik politikasına karşı en sert sloganlar atıldı. Karayolu kapatıldı, ağa tefeci-mütegallibenin oturduğu semt kuşatıldı. Bir fındık fabrikatörü silâhla cevap verdi. Kurbanı sekse ninde bir köylüydü. İstanbul'da işçi hareketine uygu lanan baskı ve tutuklamalar, Ordu'da köylülere uygulandı, devrimcilerle birlikte 100 köylü tutuklandı. Ardından Hükümet çeşitli ürünlerin taban fiatlarında arttırma yaptı. Ancak arkasından vergi-zamlar-devalüasyon geldi. Kaşıkla verilen kepçe ile geri alındı.

Burjuvazinin idarei maslahatçılığı da işte bu kadar olurdu.

IV.

Ağustos ayı içinde devrimci gençlerin köylülerle giriştikleri hareketler yayıldı. Anadolu'nun dört bir yanında devrimci gençlerin mahalli örgütlerini kurmak için çalışmaya girmeleri, devrimci gençlerin köylü yığınlarına yürümeleri için önemli bir adımdır.

Bu ay içinde Merzifon'da devrimci gençlerle küçük üreticiler ortak haşhaş mitingi tertipledi ler. Eşme'de miting tertipleyen köylüler ve gençler tutuklandı. Çorum'daki haşhaş mitingine tefeci-tüccar mütegallibenin fedaileri saldırdılar ise de püskürtüldüler. Amerika en sert sloganlarla protesto edildi. Merzifonda jandarma mitinge katılmaları önlemek için köy yolarını tuttu.

Salihli'de tefeci-tüccar mütegalibenin oyunu bozuldu, fedailerinin ve polisin saldırıları püskürtüldü. Kasabalardaki lümpen unsurlar bilindiği gibi eskiden beri devrimcilere karşı beslenirler, saldırtılırlar.

Üzüm ve pamuk üreticileri ikinci mitinglerini de devrimcilerle birlikte yaptılar. «Kahrolsun tefeciları aldılar, patates üreticileri tefeci ve tüccara kar-

Kastamonu'da sarmısak üreticileri miting karar ıaldılar, patates üreticileri tefeci ve tüccara karşı direnmeye karar verdiler. Terme'li çiftçiler kredilerin arttırılmasını istediler.

Konya Akşehir'de 16 köy halkı gölden yararlanmak için harekete geçme kararına vardılar. Elazığda Keban köylüleri kendilerine halâ yer verilmemesini protesto için devrimci gençlerle miting tertipledi ler. Elbistan halkı şoförlerin zamlara karşı direnişine katılmış, direniş genel direniş haline gelmiş, hükûmet konağı kuşatılmıştır. Antep'de Devrimci Gençlik Örgütü ile üzüm ve fıstık üreticilerinin tertipledikleri miting bütün engellemelere rağme nyapıldı. Vilâyet, saat kulesi askeri birliklerce kuşatıldı. Borsa kapatıldı. Kaymakamlar mitinge katılmayı önlemek için köyleri dolaştı. Şehre giriş yolları tutuldu. Silâh aramaları yapıldı. Bir çok köylü kamyonlarla geri çevrildi. Bunlara rağmen mitinge 5 bin kadar köylü katıldı.

Çerkösköy'de ayçiçeği mitingine işçiler de katıldı. Yanıkağıl köylü Birliği kuruldu. İşçilerle birlikte mücadele kararı alındı.Bunların önemli adımlar sayılması gerekir.

Çorlu'da yapılan mitingi tertiplemek için köylülerden bir komite oluştu. Tefeci-tüccara karşı sloganlar atıldı.

Konya Ereğli'sinde devrimci gençler yoksul köylülerle birlikte su yürüyüşü tertipledi ler. Su yalnız köylüye veriliyordu.

S.D.D.F. ise Alaşehir'de Salihli'de, Sarıgöl'de tütün mitingleri kararı aldı. Bu gençlerin burjuva basın tarafından övülen, desteklenen reformist «gençlik köylere kampanyası» fiyaskoyla sonuçlandı. Köylere giden gene devrimci gençlerdi ve devrimci çözüm yolları göstermeye çalıştılar. Ağustos ayından sonra köylülerin hareketliliğini kendi yönlerine yontabileceklerini uman CHP'li parlamenterler beyanatlar verdiler. CHP'li bir milletvekili üzüm, pamuk, tütün üreticileri, üç beş vurguncunun ekonomik gölesi olmuştur. Eylemlere girmek haklıdır dedi. M.O.K. aracı tüccarın tütün, üzüm ve pamuk üreticisini sülük gibi sömürdüğünü, üreticinin öfkesinin bin S. Demirel'i boğacığını söyledi. Köylülüğün gelişen hareketine reformistler de set çekeme-

yeceklerdir. (CHP'nin toprak meselesi üzerine tezlerinin tutarsızlığını, sınıfsal özünü, A.B.D.'nin «yeşil ihtilâl» ideolojisi ile bağlantısını ayrı bir yazıda ele alacağız.)

(Devam edecek)

DİPNOTLAR :

(1) V.I. Lenin, Halkçılığın İktisadî Muhtevası, Ş. Hulisî, s. 98.

(2) Ibid, s. 149-150.

(3) Ibid, s. 169.

(4) Ibid, s. 93.

(5) Ibid, s. 170-186

(6) Üçüncü Enternasyonal VI. Kongresi, zikreden Mao Zedung, Yeni Demokrasi, Mehmet Doğu, Sosyal Yayınlar, 1967, s. 79

(7) Mao Zedung, eYni Demokrasi, s. 70

8( ) Nguyen Khac Vien, Azgelişmiş Ülkelerin gelişme yolları, «Sosyalizm ve Köylüler» içinde, A. Tokatlı, Gerçek Yayınevi, 1966, s. 71

(9) V.I. Lenin, XIX. Yüzyıl Sonunda Rusya'da Toprak Meselesi, «Hangi Fikir Mirasını İnkâr Ediyoruz?» içinde, Ş. Hulusi, Payel Y. 1970, s. 155

(10) V. I. Lenin'in «Ayni Vergi Üzerine» adlı makalesinde, Ekim Devrimi sonrasında Rusya'da mevcut olan çeşitli sosyo-ekonomik biçimleri meydana getiren unsurları şöyle sıralıyor: 1. Ata erkil, yani geniş çapta doğal köylü ekonomisi, 2. Küçük meta üretimi, 3. Özel kapitalizm, 4. Devlet kapitalizmi, 5. Sosyalizm. Bk. Lenin, Toprak Meseleleri, Ş. Alpay Sol Y. 1969, s. 142.

(11) B. Akşit, Türkiye'de Azgelişmiş Kapitalizm ve Köylere Girişi, O.D.T.Ü.Ö.B. Yayınları, 1967' s. 60

(12) K. Boratav, Tarımda Üretim İlişkileri Üzerine, P.D. Aydınlık, sayı 1-15, s. 212

(13) V. I. Lenin, Toprak Meseleleri, s. 126

(14) F. Engels, Fransa'da ve Almanya'da Köylü Meselesi, Aydınlık S. D. s. 21ğ s. 225-227

(15) Karl Marx Kapital, III/2, s. 344-345

(16) DPT, Türk Köyünde Modernleşme Eğilimleri, 1970

(17) A. Şunurov, Türk Proletaryası, G. Bozkaya, Ant Yayınları, 1970. s. 18-35

(18) D. Avcıoğlu, Türkiye'nin Düzeni, Bilgi Yayınevi, 1968, s. 284-319

(19) İstatistik Cep Yıllığı 1969, D.İ.E.

(20) Marx - Engels, Gotha Programı, M. Kabağil, Sol Y. 1969, s. 55

(21) Engels, Almanya'da Köylü Savaşı, Ş. Hulusi, Payel, 1967, s. 12-15

(22)Engels, Fransa'da ve Almanya'da Köylü Meselesi, s. 233

(23) V.I. Lenin, Köylü Meseleleri ve Sosyalizm, Ş. Hulusi, Payel, 1969, s. 5

(24) V.I. Lenin, Nisan Tezleri, M. Ardos, Sol Y., 1969, 55

(25) V.I. Lenin, İşçi Köylü İttifakı, M. Kabagil, Sol Y. 1970, s. 134

(26) Mao Zedung, Yeni Demokrasi, s. 89-98

(27) TİP Programı, s. 30-33, 40 55-57

(28) Mao Zedung, Seçmeler, 1/2, F. Nefer, Ser Y. s. 170

(28 a) Yoksul Köylülüğün niteliği üzerine daha geniş bir açıklama için bk. A. Murat, Proletarya Sosyalizmi, Hatalar ve Sapma Eğilimleri Üzerine, Partizan s. 3-4, s. 63

(29) Çavdar, Türkiye 1968, İzlem Ya. 1969, s. 33

(30) DPT, Modernleşme Eğilileri,

(31) Rozaliyev, Türkiye'de sınıflar ve sınıf Mücadeleleri, M. Anibal, Ant, Y, 1970, s. 102-112

(32)DPT, Modernleşme Eğilimleri

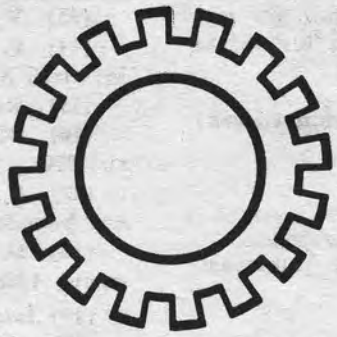

Proletarya Sosyalistlerinin Aylık Dergisi

Partizan

Devrimci Birlik Yolunda Atılmış

Bir Adımdır

Partizan'a Abone olunuz. Abone bulunuz

Yazışma ve Haberleşme Adresi :

Sekbanbaşı Sokak, Manolya Apt. Daire 3

Beyazıt–İstanbul

İKİ TARAFSIZ DEVRİM ÖRNEĞİ

İrvem KESKİNOĞLU

Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik ve politik buhranın yoğunlaştığı, Amerikancı faşizmin endam göstermeğe başladığı bu dönemde «tarafsız devrimin» heveslileri artmış, böyle bir hareketten çok şeyler umud edenlerin sayısı çoğalmıştır. Bu durumda, «tarafsız» bir harekete girişmenin son tahlilde emperyalizme hizmetten başka bir şey olmıyacağını usanmadan açıklamak, «tarafsız devrim» lerin nasıl başarısızlıkla sonuçlandıklarını somut örneklerle belgelemek gerekmektedir.

Son yıllarda gerçekleştirilen en tipik iki «tarafsız devrim» örneği şüphesiz Peru ve Bolivya'dırlar. Burada bu iki ülkeyi ayrı ayrı ele alıp, gerçekleştirilen «tarafsız devrim»leri inceleyeceğiz.

Peru, diğerleri gibi, az gelişmiş bir Lâtin Amerika ülkesidir. 3 Ekim 1968'de yapılan darbeyle diktatör Belaunde Terry devrilmiş ve yerini «ilerici» bir askerî cunta almıştır. Cunta, iktidara gelir gelmez takındığı anti-emperyalist tutum ve A.B.D.'ye karşı yaptığı olumlu çıkışlarla derhal dikkati çekmiş ve yeryüzündeki bütün devrimci çevrelerin sempatisini toplamıştı. Ancak, cuntanın, daha sonra göreceğimiz, başarısızlıklarının ve emperyalizme tavizler vermek zorunda kalışının sebeplerini daha iyi anlıyabilmek için ilk önce kendisini oluşturan asker ve etrafında toplanmış bulunan sivil kadronun yapısına, ne çeşit bir eğitimden geçmiş olduğuna ve bundan önceki politik davranışlarına bir göz atalım. Askerî kadroyu oluşturan subayların yaş ortalaması ellinin altındadır. 1940 yıllarında orduya katılmış olan bu subaylar daha önce özellikle istihbarat servislerinde çalışmışlar ve 1965 yıllarında ülkenin güneyinde oluşan gerilla hareketini altı ay gibi kısa bir sürede bastırmakta gösterdikleri başarıyla tanınmışlardır. Silâhlı halk hareketlerini bastırmakta uyguladıkları, özel birlikler kullanmak (Vietnam'daki Yeşil Bereliler gibi) ve bu birliklere yardımcı olacak milisleri zorla kurdurtmak gibi yöntemleri nerede öğrenmişlerdir adı geçen subaylar? Panama'da Amerikalıların açmış olduğu savaş okulunda ve kendi ülkelerindeki C.A.E.M. (Yüksek askeri incelemeler merkezi) de. Özellikle kendi ülkelerindeki okuldaki öğretmenleri olan «ilerici», liberal, ılımlı solcu profesörlerin, hukukçuların, gazetecilerin, iktisatçıların büyük etkisi olmuştur cuntanın subayları üzerinde. Nitekim aynı kişiler şimdi etraflarındaki sivil kadroyu meydana getirmektedirler. Adı geçen okulda en çok benimsenen iki şiar da «İç güvenlik ekonomik gelişmeye bağlıdır» ve «Zayıf bir ülkede güçlü bir ordu tutunamaz» olmuştur. Böyle bir eğitimden geçmiş ve yukarıda sıraladığımız faaliyetlere katılmış bir kadronun ideolojisini en iyi bir şekilde, cuntanın sol kanadının ideoloğu olarak tanınan General Maldonado'nun sözleri yansıtmaktadır: «Biz bölünmez bir güçüz, kimse bizi devrimci amaçlarımızdan alıkoyamaz, biz tarihle randevusu olan adamlarız... Komünizm Peru için bir çözüm yolu değildir. O halde hedef açıktır: Az gelişmişliğin sebebi olan dışarıya bağımlılıkla mücadele etmek gerekmektedir. Bunun için de yabancıların menfaatlerine, özellikle, Perululuların menfaatlerini hiçe sayan kuzey Amerikalıların menfaatlerine karşı çıkmamız zorunludur. Yine bunun için, yabancılarla yakından çıkarbirliği etmiş olan mahallî oligarşiyi de karşımıza almamız zorunludur.»

Görüldüğü gibi tam bir küçük burjuva devrimcisi zihniyetinde olan Peru cuntası iktidara gelir gelmez bir takım olumlu girişimlerde bulunarak petrolü millîleştirmiş, toprak reformu uygulanmasına başlamış, yabancı sermayenin ülkeye girmesini sınırlayan bir kanun çıkartmış, Merkez Bankasını özel teşebbüse ait sermayelerden arındırmış, suları millîleştirmiş, karasularını genişletmiş ve Peru'daki Amerikan askerî misyonunu yurt dışı etmiştir. Dış politikada sosyalist ülkelerle — zaten ekonomik zorunluklar dolayısıyla, devrilen diktatör zamanında başlamış olan — yakın ilişkilerin geliştirilmesine devam edilmiştir. Ayrıca Peru önümüzdeki tarafsız ülkeler konferansına da katılacağını belirtmiştir. Ancak bundan Peru'nun tarafsız ülkeler arasına katıldığı sonucunu çıkartmamak gerekir. Peru A.B.D. nin bütün kıta üzerindeki egemenliğini korumaya yarayan OAS (Amerika Güvenlik Örgütü) in üyesi olmağa devam etmektedir. Nitekim devlet başkanı General Velasco Alvarado bağımsız olmak istediklerini, ama hiçbir zaman tarafsız bir politika gütmiyeceklerini, dışişleri bakanı ise «devrimci, hümanist ve Batılı» olduklarını belirtmektedir.

Cuntanın yukarıda sıraladığımız, olumlu sayılabilecek girişimlerine karşılık ülkedeki marksist-leninistler hapislerdedirler, grevin «karşı-devrimci» bir eylem olduğu, dolayısıyla yasak edilmesi gerektiği görüşü gittikçe ağırlık kazanmaktadır, partilere dokunulmamış ama aktif bir şekilde legal faaliyet göstermelerine engel olunmuştur, halkı gerçekten temsil eden bir meclis veya başka bir organ yoktur.

Peru'daki ilerici cunta en sert eleştirileri de ülkedeki sosyalist çevreler ve örgütlerden almaktadır. Bu çevreler cuntayı ne devrimci ne de milliyetçi olmamakla suçlamakta, şimdiki rejimi reformist, neokapitalist, teknokrasiye ve modernleşmeye önem veren, otoriter bir yönetim olarak nitelendirmektedirler. Öğrenci çevrelerinde de cuntanın politikası ge-

nellikle onaylanmamaktadır.

Böylece hem işbirlikçi burjuvaziyi, hem de sosyalist çevreleri karşısına alan cunta tamamen yalnız kalmakta, ama buna rağmen, devletin güçlerinin politikanın üzerinde yeraldığı görüşünü benimsediği için, kendisine bir taban edinmek amacıyla bir parti kurmayı reddetmektedir. Böylece, geniş halk kitlelerinin desteğini sağlayamamış durumda kalan «ilerici» cunta zayıflamakta, ve yeni devrimci adımlar atmak bir yana, başlangıçtaki olumlu girişimlerinden de tâvizler vermek zorunda kalmaktadır. Nitekim, son olarak, daha önce Amerikan sermayesine karşı çıkılacağı belirtildiği halde, zengin Cuajone bakır yataklarının işletilmesi hakkı, Perunun üretimden alacağı pay oranının arttırılması karşılığı, Amerikan Southern Peru Copper Corporation'a verilmiştir. Böylece kapıların zorunlu olarak yabancı sermayeye açılması cuntanın sol kanadında da hoşnutsuzluk meydana getirmiştir. Cuntanın içersinde hâlen iki ana eğilim vardır: General Maldonado'nun temsil ettiği radikal eğitim ve öte yandan general Montagne'nin temsil ettiği ılımlı eğilim. Cuntanın içersinde beliren bu ayrılık şüphesiz uğranılan güçlükler ve başarısızlıklar çoğaldıkça daha da artacak, böylece kendi içersinde bölünen cunta daha da zayıflayacak, karşısına aldığı Amerikan emperyalizmine ve işbirlikçi burjuvaziye daha fazla taviz vermek zorunda kalacaktır.

Peru'daki «ilerici» cunta hareketinin amacı bir devlet kapitalizminin himayesinde «güçlü bir millî sanayi burjuvazisi» ni geliştirmektir. Şimdiye kadar hep statükoyu korumak için duruma müdahale etmiş olan ordu bu kez feodalizm kalıntısı bir düzenle köylüleri sömürmekte olan büyük toprak sahiplerini hedef almıştır. Öte yandan, açılan krediler, kurulan kooperatifler ve hepsinden önemlisi, gerçekleştirilmeğe başlanan toprak reformuyla görünüşte küçük üretici desteklenmektedir. Ancak toprak reformunun bir özelliği hareketin gerçek amacını bir kere daha kanıtlamaktadır: Çıkarılan toprak reformuna değgin kanunda topraklarının devletleştirilmesi karşılığında elde ettikleri parayı endüstriye yatıracak olan mülk sahiplerine imtiyazlar tanınmaktadır; oysa ülkenin belli başlı endüstri işletmeleri hâlâ yabancı sermayenin tekeline bağlı durumdadır. Yani aslında böylece milli sermayenin uluslararası finans kapitalin kontrolu altına girmesi kolaylaştırılmaktadır. Peru'daki «ilerici» hareket zaten servetinin büyük kısmını sanayi ve bankacılık alanlarına aktarmış olan Peru oligarşisini daha da güçlendirmekte, tam anlamıyla burjuvalaştırmakta, öte yandan bu «mill» burjuvazinin uluslararası finans kapitalle bütünleşmesi önlenememektedir. Peru'daki «tarafsız devrim» hareketi, Lâtin Amerika'da daha önce görülen tarafsız devrim hareketlerinde olduğu gibi (meselâ Arjantin'deki Peron hareketi) giderek sağa kaymağa ve bugün görünüşte karşı koyduğu Amerikan emperyalizminin dümen suyuna girmeğe mahkûmdur. Bu durumu, hâlen hapishanede bulunan Perulu sendikacı lider Hugo Blanco çok iyi belirtmektedir: «Endüstride üretilenleri tüketecek geniş bir toprak sahipleri tabakasının oluşması kapitalistlerin işine gelmektedir. Toprak reformuyla ilgilenmelerinin sebebi de budur; yine bu toprak reformunun köylülerin mücadele gücünü azaltacağını, küçük mülk sahiplerinden oluşan nisbeten pasif bir toplumsal tabanın oluşmasına yol açacağını hesaplamaktadırlar. Ancak, bir yandan kendi aralarındaki çelişkiler, öte yandan da halkla aralarındaki çeşitli çelişkiler yeni sömürücülerin bu amaçlarına ulaşmalarını engelliyecektir.»

BOLİVYA

Bolivya'da 1969 Eylülünde işbaşına bir darbeyle gelen General Ovando cuntasının durumu da Peru'dakini andırmaktadır. Bilindiği gibi daha önce ülkeyi sağcı General Barrientos yönetmekteydi. Barrientos'un döneminde, 1965 ve 1967 yıllarında iki önemli işçi direnişi olmuş ve dağlık bölgedeki maden işçilerinin hareketi kanlı bir şekilde bastırılmış, daha sonra katliamdan kurtulan işçilerin de katılmasıyla güçlenen, «Che» Guevara'nın yönettiği gerilla hareketi de Che'nin hainice öldürülmesinden sonra pasifleşmişti. İşte 1969 Eylülünde iktidara el koyan General Ovando'nun etrafında oluşan cuntada 1965 ve 1967 işçi hareketlerinin bastırılışına katılmış, 1967 de Che'nin yönettiği direnişin kırılmasında rol almış subaylar da yer almaktadır. Bu subaylar hükümetin sağ kanadını meydana getirmektedirler. Hükümetin sol kanadı ise sol eğilimli, reformist sivillerden oluşmaktadır. General Ovando hükümetinin iktidara geçtikten sonra gerçekleştirebildiği birkaç sınırlı anti-emperyalist ve reformcu davranış da (Amerikan Gulf Oil petrol kumpanyasının devletleştirilmesi, eğitim reformu, sendikal faaliyetleri kısıtlayan kanunun yürürlükten kaldırılması, kalay madeni bölgesindeki askerlerin geri çekilmesi gibi) bu sol kanadın çabaları sonucudur.

Ancak Peru'dakilere oranla çok ılımlı ve sınırlı olan bu girişimler bile cuntanın sağ kanadında ve özellikle askerî çevrelerde korku uyandırmış ve yüksek rütbeli sağcı subaylar «ülkenin hızla bolşevikleştiğini» iddia ederek hükümetteki solcu unsurları tasfiye ede bilmek için faaliyeet geçmişlerdir. «İyi niyetli» general Ovando ise bütün gayretini hükümetteki sağcı ve solcu kuvvetler arasındaki dengeyi korumağa teksif etmiştir. Öte yandan, ülkenin en önemli sosyal güçlerinden olan çok eski bir geçmişi haiz işçi sendikaları, özellikle maden işçilerinin örgütleri, çeşitli eğilimlerdeki sosyalist kuruluşlar ve nihayet öğrenci örgütleri «milliyetçi hareketin sosyalist bir nitelik kazanması» için cuntaya sürekli baskı yapmaktadırlar. Örneğin Kalay madeni işçileri federasyonunun son kongresinde yayınlanan bildiride «Halihazırdaki siyasi girişimin en kısa zamanda proletaryanın yönetiminde bir sosyalist harekete dönüşmesi» gerektiği belirtilmektedir.

Sağın taarruzlarına karşı koymak isteyen General Ovando ve çevresindekilerin bu uyarıları değerlendirmeleri ve en azından, daha devrimci ve tutarlı bir anti-emperyalist çizgi üzerinde yer almaları gerekirdi. Oysa Ovando ve çevresindekiler «tarafsız» tutumlarında israr etmişler ve bu da güçlerinden kaybetmelerine, emperyalizme ve Bolivya'daki sağcı unsurlara daha fazla tâviz vermelerine yol açmıştır. Nitekim 1969 Eylülünde Amerikan Gulf Oil Company'den alınmış olan, ülkedeki petrol ve tabiî gazların işletilmesi

hakkı geçtiğimiz Mayıs ayında aynı kumpanyanın kurduğu bir paravana-şirket olan Hispanoil'e verilmiştir; Hispanoil görünüşte bir İspanyol şirketidir, ancak sermayesinin büyük kısmı Gulf Oil Company'ye aittir.

Öte yandan «Che» Guevara'nın öldürüldüğü Ekim 1967 harekâtından sonra gücünden çok kaybetmiş olan ve nihayet, ilerici cuntanın başa geçmesinden sonra eylemlerini tamamen kesmiş bulnnan Millî Kurtuluş Ordusu bu son olumsuz gelişmelerden sonra yeniden faaliyete geçmiştir. Millî Kurtuluş Ordusu'nun militanları son olarak iki Alman teknisyenini rehin olarak kaçırmışlar ve karşılığında on siyasî ttuklunun bırakılmasını istemişlerdir (bırakılması istenilen on devrimcinin isimleri arasında Regis Debray'inkinin bulunmaması da ayrıca ilginçtir). Nihayet, devrimci hareketin gösterdiği bu son gelişmeleri bir bahane sayan cuntanın sağcı subayları ülkede sıkı yönetim ilân ettirmişler, hükümetteki solcu bakanları istifa ettirmişler ve sendikalarla yakın ilişkileri olduğu bilinen bir generali cuntadan tasfiye etmişlerdir. General Ovando da ordu indindeki prestijini günden güne yitirmekte, gerici bir darbe söylentileri dolaşmaktadır. Durumunun kritikleştiğini gören General Ocando sağcılara fazla tâviz verdiğini anlamış ve sağla sol arasında uygulamakta olduğu denge politikasının bir gereği olarak bu sefer de solcu unsurlara yaklaşır gözükmüş, kabinesindeki aşırı sağcı bakanları da tasfiye etmiş, ülkesinin faşizme dönmiyeceğini belirtmek ihtiyacını duymuştur. Muhakkak olan, La Paz'daki gerici generallerle «tarafsız» general Ovando arasında bir hükmetme ve emperyalizmin açık veya üstü örtülü desteğini kazanma mücadelesinin sürmekte olduğudur. Bu mücadelede gerici generaller hiç tavizsiz, katı, General Ovando ise daha esnek, sola nisbeten daha fazla tâviz veren bir politikayı savunmaktadırlar.

Görüldüğü gibi, Bolivya'daki «tarafsız devrim» hareketi de ilk amaçlarından vazgeçmek ve sağa doğru bir kayış göstermek zorunda kalmıştır. Birkaç iyi niyetli subayın ve «solcu» aydının inisyatifiyle yapılan, halk kitlelerinden tamamen kopuk, proletaryanın önderliğini kabullenmiyen bu hareket de başarısızlıkla sonuçlanmağa mahkûmdur. Bolivya'daki hareket de, Peru'dakinde olduğu gibi, bazı çevreleri bir süre oyalamağa ve emperyalizmin kapitalist sömürü sistemini daha rahatlıkla yerleştirmesine yaramıştır.

SONUÇ

Görüldüğü gibi gerek Peru'daki gerekse Bolivyadaki «tarafsız devrim» hareketlerinde, iktidara geçildikten bir süre sonra başlangıçtaki anti-emperyalist ve ilerici tutumdan tâvizler verilmek zorunda kalınmıştır. Küçük ve orta burjuvazinin sadece bir kesimini temsil eden asker-sivil aydın zümre bütün iyi niyetliliğine rağmen, işbirlikçi burjuvazi karşısında zayıf kalmakta, halk kitlesinin desteğini sağlıyamadığı, gerçek bir halk demokrasisini gerçekleştiremediği için, küçük burjuva kaypaklığına uygun bir biçimde, giderek emperyalizmden yana, faşist bir tutum takın maktadır. Uğranılan başarısızlıklar sonucunda asker-sivil aydın zümrenin bir kısmı burjuvaziye hizmet etmeyi kabullenirken diğer bir kısmı da proletaryanın sınıf örgütünün öncülüğünde Halk Demokrasisi için verilecek mücadeleye katılmaktadır.

Şüphesiz Türkiye'nin koşularıyla Peru ve Bolivya'nın koşulları tıpatıp aynı değillerdir. Ancak aradaki benzerliklerin de yardımıyla, Türkiye'de denenecek bir «tarafsız devrim» hareketinin akıbeti hakkında fikir edinmek pek güç olmasa gerekir. Artık şunu zihnimize iyice yerleştirmemiz zorunludur: Çağımızda, yeryüzünde hangi ülkede olursa olsun, hem Amerikancı faşizme, işbirlikçi sınıflara ve emperyalizme ve hem de devrimci halk demokrasisine, işçi ve köylü sınıflarına, sosyalizme karşı olan bir hareket başarısızlığa mahkûmdur. Millî ve demokratik devrime, giderek sosyalist devrime ancak proletarya sosyalizmi vasıtasıyla ulaşılabilinecektir.

2000

FİATI : 2,5 LİRA